

تاکید امام خامنه‌ای بر اهمیت حضور ملت ایران

دو آزمون بزرگ

راه‌پیمایی ۲۲ بهمن

انتخابات ۲ اسفند

پخش آزمایشی نسخه صوتی صبح صادق

بشنوید Beshnavidd.ir

مجلس مطلوب ۸-۹
بررسی شاخصه‌های انتخابات و مجلس تراز
پرونده

بر شاخه نشستن و بن بریدن!

فرهاد مهدوی
کارشناس رسانه

انتخابات در جمهوری اسلامی یک «رقابت واقعی» در عرصه «نظر و عمل» است؛ زیرا در این عرصه جمهوری اسلامی در «مدل نظری» تئوری مردم‌سالاری دینی را اثبات می‌کند و بر مدل حکومتداری خود در عرصه ملی و بین‌المللی با افتخار تأکید و اصرار دارد. اما در برخی موارد افراد مسئول نه تنها چنین نمی‌کنند، بلکه ناگهان حمله بالاترین مقام اجرایی کشور به شورای نگهبان، شاخک‌های رسانه‌های دشمنان را فعال می‌کنند. رئیس‌جمهور در همایش استانداران و فرمانداران گفت: «بزرگ‌ترین خطر برای حاکمیت ملی ما روزی است که انتخابات، تشریفات شود. جای دیگری انتصاب بفرمانده، مردم پای صندوق رأی بروند و فقط تشریفات انتخابات را انجام دهند.» این سخنان روحانی سبب می‌شود که:

۱- استاندار دوگانه او زیر سؤال برود؛ زیرا وی در

پنج دوره مجلس و دو دوره ریاست‌جمهوری توانسته است از فیلتر شورای نگهبان بگذرد؛ اگر انتخابات تشریفات بود، پس باید فردی به مجلس و نهاد ریاست‌جمهوری راه می‌یافت که بیشترین همراهی و هم‌سنگی را با شورای نگهبان داشته باشد. این سخنان او حاکی از یک مسئله است: «مردی که علیه خودش حرفی می‌زند.»

۲- رئیس‌جمهور پس از این سخنان بلافاصله هشتک انتخابات تشریفات را در شبکه‌های اجتماعی داغ می‌کند؛ گویا می‌خواهد شورای نگهبان و نظام را با ترویج یک کلمه نادرست نقره داغ کند تا در فرصت باقی مانده، افراد فاقد صلاحیت، احراز شوند. غافل از اینکه شورای نگهبان محکم و استوار از حق مردم دفاع خواهد کرد.

۳- این حمله آشکار به یکی از نهادهای قانونی نظام که وظیفه ذاتی خود را به درستی انجام می‌دهد، نمونه آشکاری از مسئولیت‌شناسی، وقت‌شناسی حتی دشمن‌شناسی مسئولان است؛ زیرا به دشمنان بهانه می‌دهد با زیر سؤال بردن مبانی نظری و مدل عملی انقلاب اسلامی در حوزه مردم‌سالاری دینی، سایر دستاوردهای و موفقیت‌های انقلاب اسلامی را

نیز زیر سؤال ببرند.

۴- هنگامی که مسئولان ارشد اجرایی، اعم از استانداران و فرمانداران که باید انتخابات را اجرا کنند پس از سخنان آقای روحانی برای نمایشی سیاسی علیه نهاد نظارتی شورای نگهبان کف می‌زنند و این نهاد قانونی را به تمسخر می‌گیرند، این برداشت در اذهان عمومی صورت می‌گیرد که ممکن است دخالت‌هایی در انتخابات صورت بگیرد؛ اما تجربه ۴۱ ساله انقلاب اسلامی نشان داده است سالم‌ترین انتخابات‌ها در آن برگزار شده و یکی از مهم‌ترین دلایل صحت انتخابات، همین رأی آوردن افراد منتقد و معترض به شورای نگهبان در بالاترین پست‌های قانونی کشور است.

۵- در روزهای گذشته، رسانه‌های ضد انقلاب و جریان‌های منزوی برای تحریم انتخابات جان دویاره‌ای گرفته‌اند و کدهایی که برای تحریم انتخابات ارائه می‌دهند، همین سخنان دروغی است که به شورای نگهبان نسبت داده شده است؛ همین خط رسانه‌ای سبب ایجاد نوعی اشتیاق در جریان‌های رسانه‌ای معاند برای جدا کردن مردم از مسئولان و کاهش مشارکت شده است. اگر

مسئولان ارشد با این اتهامات خط رسانه‌ای برای جریان‌های ضد انقلاب تهیه نمی‌کردند، چه کسانی توانایی داشتند از درون نظام چنین بسترهایی را برای آنان فراهم کنند.

۶- نپذیرفتن قوانین حاکمیتی از سوی مقام‌های مسئول موجب می‌شود نه تنها هزینه دموکراسی در کشور بالا برود، بلکه دشمن وسوسه شود توان از دست رفته‌اش را برای ضربه زدن به انقلاب اسلامی بازیابی و بازآفرینی کند.

۷- کسانی که نظام انتخاباتی را زیر سؤال می‌برند، بر شاخه نشسته‌اند و بن می‌برند؛ اگر اندکی تأمل می‌کردند، برای اینکه لیاقت خود را اثبات کنند، می‌بایست بیش از گذشته در تأیید شورای نگهبان سخن می‌گفتند.

حوادث ماه‌های گذشته نشان می‌دهد انقلاب اسلامی این دوره را که با فشار حداکثری دشمن همراه شده است، بهتر از گذشته طی می‌کند و پیروزی بزرگ‌تری در انتخاباتی باشکوه و دارای انگیزه خدمت‌رسانی به مردم نصیب نظام خواهد شد و قطعاً کسانی که به متهم کردن نظام مشغول هستند، در حاشیه قرار خواهند گرفت.

گام دوم

چگونه مجلسی در تراز انقلاب داشته باشیم؟

حسن خدایی

پژوهشگر مسائل سیاسی

مجلس یازدهم اولین مجلس در گام دوم انقلاب اسلامی است و از این‌رو برای نقش‌آفرینی در این مرحله حساس باید بیش از پیش به آرمان‌های انقلاب اسلامی نزدیک شود و مجلسی در تراز انقلاب اسلامی باشد. در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی توصیه‌هایی به جوانان و نسل جدید انقلاب اسلامی ارائه شده است؛ برای تحقق این توصیه‌ها و فرامین رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) نیازمند اصلاح روند نهاد‌های گوناگون کشور هستیم که یکی از مهم‌ترین آنها حوزه تقنینی، یعنی مجلس شورای اسلامی است.

برای داشتن چنین مجلسی که ویژگی‌های آن را رهبر معظم انقلاب بارها مطرح کرده‌اند، نیازمند ساز و کارهایی هستیم که باید نسبت به رعایت آنها توجه لازم داشته باشیم. یکی از مهم‌ترین الزامات، داشتن قوانین انتخاباتی مطابق با مردم‌سالاری دینی است که داشتن احزاب فرآیند در کشور می‌تواند به این مسئله کمک کند. ضعف‌های مربوط به قانون انتخابات به ویژه در مرحله ثبت نام کاندیداهای انتخاباتی برای مجلس شورای اسلامی گویایی این واقعیت است که نسبت به اصلاح این روندها باید اقدامات سریع صورت پذیرد؛ اما واقعیت این است که این موضوع نه تنها مورد توجه مسئولان تقنینی و اجرایی کشور نبوده است، بلکه در انتخابات آینده، یعنی دوم اسفند سال ۱۳۹۸ نیز این اصلاح صورت نگرفته است و با وجود کاستی‌های گذشته باید در انتخاب جدیدی قدم بگذاریم که در آن با تعداد بالایی از کاندیداهای انتخاباتی مواجه هستیم؛ این بالا بودن تعداد هم کار را برای شورای نگهبان سخت و پیچیده کرده و هم مردم را، به ویژه در کلان‌شهرها، با معضل شناخت نداشتن از آنها مواجه کرده است. با وجود نواقص در قانون انتخابات برای یازدهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی و امید به اینکه مجالس آینده نسبت به این مهم توجه کافی داشته باشند، اما هنوز هم برای داشتن یک مجلس تراز انقلاب اسلامی فرصت وجود دارد، به شرطی که شورای نگهبان و مردم نقش خود را به خوبی ایفا کنند. شورای نگهبان نباید به سبب همجمله‌های سنگین دشمنان خارجی و فریب‌خوردگان و جاه‌طلبان داخلی، تحت تأثیر فشارهای سیاسی و مصلحت‌اندیشی‌های مربوط به این تهدیدها و فشارها قرار بگیرد. رعایت قانون و التزام عمل به آن از سوی اعضای شورای نگهبان می‌تواند تا حد زیادی مسیر را برای رسیدن به مجلسی در تراز انقلاب اسلامی هموار کند. بی‌شک هرگونه تأیید صلاحیت مصلحت‌اندیشانه و تحت‌فشارها و تهدیدهای سیاسی بیرون از ساختار قانونی این شورا، نه تنها به مجلس آبی و کلیت نظام سیاسی صدمه وارد می‌کند، بلکه مردم را در انتخاب صحیح کارگزاران تقنینی با مشکل و ابهام جدی مواجه خواهد کرد.

آنچه مکمل نقش شورای نگهبان است و می‌تواند فقدان قانون انتخابات مبتنی بر مردم‌سالاری دینی را جبران کند، نقش بصیرتی مردم است که با انتخابی صحیح و اصلح مجلسی در تراز انقلاب اسلامی شکل دهند. مردم به عنوان آخرین زنجیره و البته مهم‌ترین بخش از فرایند انتخاب نمایندگان مجلس، نقش مهمی را ایفا می‌کنند و باید با دقت نظر کافی نسبت به انتخاب خود، مانع شوند تحت تأثیر رسانه‌های بیگانه یا سلبریتی‌های داخلی افرادی انتخاب شوند که تحمل آنها برای چهار سال آینده فشار سنگینی بر جامعه و نظام سیاسی وارد کند.

دریچه

در همایش گام دوم انقلاب؛ الگوی نظام انقلابی تمدن‌ساز تبیین شد

نقش آفرینی در سطح جهانی

تسلط بر همه زوایا دارند؛ به ویژه سه دهه رهبری کشور در جمهوری اسلامی تسلط در همه ابعاد مختلف حاصل کرده است و عصاره این تلاش‌ها و مجاهدت‌ها در این بیانیه آمده است که بسیار اهمیت دارد. وی گفت: «دبیرخانه دائمی بیانیه گام دوم انقلاب باید ایجاد و کار دانشگاهی در این زمینه تداوم یابد تا راه علاج ضعف‌های گذشته مشخص شود.»

«محسن رضایی» دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام در این همایش با بیان اینکه در شرایطی وارد چهل و یکمین سال پیروزی انقلاب اسلامی می‌شویم که اولین سال گام دوم انقلاب را پشت سر می‌گذاریم، گفت: «بیانیه گام دوم انقلاب به عنوان سند و منشور نقش‌آفرینی انقلاب اسلامی در عرصه منطقه و نظام بین‌الملل است؛ گام دوم انقلاب می‌خواهد پیام جهانی و منطقه‌ای انقلاب اسلامی را صادر کند و به همین دلیل رهبری معظم انقلاب هفت توصیه مهم انجام داده‌اند که اولین توصیه از علم و فناوری آغاز

می‌شود و نشان می‌دهد باید وارد یک تحول و جهاد علمی و فناورانه در ایران و کشورهای اسلامی شویم تا بتوانیم اخراج آمریکا از منطقه را نه تنها سربراز آنها بلکه اقتصاد سرمایه‌داری و فرهنگ لیبرالی و نظام‌های استعماری جدیدی که آمریکا در منطقه به وجود آورده است هم پشت سر بگذاریم.»

وی خاطر نشان کرد: «در نخستین سال گام دوم انقلاب، جبهه سوم حق و باطل تشکیل شده است؛ اولین جبهه در زمان انقلاب برای بیرون راندن شاه تشکیل و پیروز شد و دومین جبهه در دوران دفاع مقدس علیه صدام شکل گرفت و به پیروزی رسید و امروز در نخستین سال بیانیه گام دوم انقلاب جبهه‌های برای اخراج آمریکا تشکیل شده است.»

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام تصریح کرد: «گام دوم انقلاب اسلامی چندین برابر گام قبلی مهم و اساسی است و ان‌شاءالله ما را به تمدن بزرگ اسلامی در منطقه خواهد رساند،

همایش «گام دوم انقلاب؛ الگوی نظام انقلابی تمدن‌ساز» به همت دانشگاه جامع امام حسین (ع) در مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما در آستانه ورود به اولین سالگرد صدور بیانیه گام دوم و دهه مبارک فجر برگزار شد. در این همایش علاوه بر ارائه مقالات و برگزاری کمیسیون‌های تخصصی، برخی مقامات لشکری و کشوری نیز سخنرانی کردند.

به گزارش خبرنگار صبح صادق؛ «علی لاریجانی» رئیس مجلس شورای اسلامی، بیانیه گام دوم انقلاب را سند استثنایی کشور دانست و اظهار داشت: «این بیانیه توسط شخصی تنظیم شده که یکی از استوانه‌های انقلاب اسلامی چه قبل از پیروزی و چه بعد از پیروزی انقلاب است. «رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) قبل از پیروزی انقلاب یک شخصیت مبارز و تأثیرگذار در انقلاب بوده‌اند و بعد از انقلاب در همه جریان‌های انقلابی کشور حضور داشتند و مدت مدیدی مسئولیت اجرایی کشور را داشتند بنابراین

عکس و مکت

گرامیداشت یاد سردار دل‌ها در شهرآورد تهران/ تماشاگران پرسپولیسی با نمایش عکس سیبهد شهید حاج قاسم سلیمانی یاد او را در این بازی گرامی داشتند. این بازی در نهایت با تساوی ۲-۲ به پایان رسید و پرسپولیس جایگاهش را در صدر جدول تثبیت کرد.

اینجا شهر بی‌خانمان‌های آمریکایی است / همه لاس‌وگاس را با مراکز زرق و برق‌دار قمار و تراکش‌های سرسرام‌آور مالی آن می‌شناسند؛ اما لاس وگاس جز ۱۰۰ شهر با بیشترین بی‌خانمان‌های آمریکایی است. در این تصویر پلیس لاس‌وگاس از بی‌خانمانی می‌خواهد که در خیابان و جلوی چشم افراد نباشد و چهره شهر را زشت نکند؛ در اینجا پولدارها حق زندگی دارند!

عکس دیده‌نشده از پرواز انقلاب / این عکس که به نازکی منتشر شده است، نشان می‌دهد امام خمینی (ره) هنگام بازگشت از پاریس به ایران، در طبقه فوقانی بوئینگ فرانسوی چنان با آرامش خاطر نشسته است که درجه توکل ایمان حضرت امام را در حین رقص زدن بزرگ‌ترین انقلاب قرن بیستم نشان می‌دهد. مردان خدا در همه حال استوار و منکم هستند.

غنایم انصارالله در عملیات بنیان مرصوص / رزمندگان انصارالله یمن در عملیات بنیان مرصوص چنان ضربه‌ای به مزدوران سعودی زدند که غنایم به دست آمده از تعداد رزمندگان انصارالله بیشتر بود و نیروی کافی برای انتقال این تجهیزات به مقرهای انصارالله وجود نداشت؛ در این عملیات ۲۵۰۰ کیلومترمربع از اراضی کشور یمن از دست دشمن آزاد شد.

پایان تروریست‌های چند ملیتی

نگاهی به ابعاد نهران عملیات ادلب

محمدرضا فرهادی

کارشناس بین‌الملل

عملیات ادلب وارد ابعاد تازه‌ای در حوزه میدانی شده و ارتش سوریه توانسته است تاکنون مناطق مهمی را آزاد کند. این استان در سال ۱۳۹۴ و با تباری کشور ترکیه به اشغال تروریست‌های جبهه النصره درآمد و اکنون محل تجمع تروریست‌های گوناگون با گرایش‌های متفاوت است. شاید یکی از دلایلی که انجام عملیات را در این استان سهل‌الوصول کرده، همین نبود یکپارچگی در میان تروریست‌ها و انشقاق به وجود آمده میان آنها به دلیل مسائل فکری است. در ابعاد میدانی وضعیت موجود به علت مسائلی همچون شرایط جغرافیایی، حمایت‌های سیاسی از این گروه‌ها و دخالت بازیگران حامی آنها پیچیدگی‌های گوناگونی داشته است. صرف‌نظر از ابعاد میدانی عملیات، باید به دنبال این روند بود که با آزادسازی ادلب چه عوامل و مسائلی در آینده برای سوریه متصور است؟ و هدف اصلی و اعلانی سوریه از آزادسازی این استان چیست؟

در پاسخ به پرسش اول باید به چند نکته توجه کرد:

۱- با آزادسازی ادلب آخرین مقر تروریست‌ها به عنوان تهدید بالقوه و بالفعل در کشور سوریه از بین خواهد رفت. رفع تهدید به بازدارندگی ارتش سوریه در برابر تجاوز بازیگران خارجی در جهت دست‌اندازی به حاکمیت این کشور منجر می‌شود. پس در وهله اول آزادسازی ادلب به منزله افزایش بازدارندگی ارتش سوریه در ابعاد خارجی است.

۲- وضعیت منطقه‌ای اکنون براساس رویکرد موازنه تهدید قرار گرفته است که بازیگران در آن یکدیگر را تهدید می‌کنند؛ یعنی شرایط منطقه‌ای از حالت موازنه قوای تعدیل شده به صورت موازنه تهدیدی در آمده است. در بحث ادلب اکنون تروریست‌ها و بازیگران خارجی همواره دولت قانونی سوریه را تهدید می‌کنند و در برابر این تهدیدات ارتش سوریه برای نشان دادن

قدرتش تهدید خود را از حالت بالقوه به بالفعل تبدیل کرده است. پس در نگاه کلی می‌توان این گونه عنوان کرد که آزادسازی ادلب موازنه را از حالت تهدید به موازنه قوا به نفع دولت سوریه تبدیل خواهد کرد و فرض تهدید برای این کشور در ابعاد داخلی و خارجی از بین خواهد رفت.

در پاسخ به پرسش دوم باید گفت در راستای موازنه‌سازی ارتش سوریه در سطح منطقه‌ای، این کشور با آزادسازی ادلب به دنبال «مهار ترکیه» و «خروج این کشور از مناطق شمالی» است. ارتش سوریه به این جمع‌بندی رسیده که چنانچه در برابر حملات و زیاده‌خواهی‌های ارتش ترکیه ایستادگی نکند، این کشور در آینده خطوط قرمز بیشتری را نقض خواهد کرد. بنابراین باید سیاست مهار این کشور را دنبال کرد. در این راستا؛ در مرحله نخست و براساس سیاست مهار باید تروریست‌های مورد حمایت ترکیه از بین بروند. در مرحله دوم باید براساس بازدارندگی موجود که با این رفتن تروریست‌ها انجام شده، سیاست موازنه تهدید انجام بگیرد؛ یعنی این پیام القا شود که چنانچه ارتش ترکیه از مناطق اشغالی خارج نشود، اقدامات عملی علیه آن صورت خواهد گرفت.

از دیگر اهداف اعلانی مقابله با تهدیدهای خارجی از سوی بازیگرانی همچون آمریکا، واشنگتن نشان داده است. برای حمایت از تروریست‌ها و شکست نخوردن آنها در سوریه اقدامات ایذایی خاصی انجام خواهد داد. همچنان که طی سال‌های گذشته در حمایت از آنها حملات متعددی را علیه ارتش سوریه انجام داده است.

در مجموع می‌توان این گونه عنوان کرد، عملیات ادلب در مرحله اول تهدیدهای داخلی و در مرحله دوم تهدیدهای خارجی علیه دولت سوریه را از بین خواهد برد. با آزادسازی این شهر امنیت کلی به سوریه به ویژه استان‌های هم‌جوار، از جمله حلب به منزله قلب اقتصادی سوریه باز خواهد گشت و این می‌تواند پیش‌بینی اقتصادی دولت سوریه در جهت اقدامات برای آینده باشد.

تک‌زیستی قهرآمیز

بازیابی هویت انگلیسی با برگزیت

حسن مرادخانی

کارشناس مسائل سیاسی

«برگزیت» یا خروج انگلستان از اتحادیه اروپا به منزله نقطه عطفی در روابط و تعاملات کشورهای اروپایی شناخته می‌شود. همچنین خروج انگلستان که از پایه‌گذاران اصلی اتحادیه اروپا به شمار می‌رود، خنثی‌سازی به ماهیت اتحادیه اروپاست و به نوعی اعتبار سابق آن را به شدت کم‌رنگ می‌کند. بخش مهمی از روابط تجاری و بازرگانی این اتحادیه متعلق به انگلیس بوده که این کشور را به عنصر اساسی اتحادیه اروپا تبدیل کرده است. این اتحادیه با نگاهی تاریخی، در واقع انگلیسی‌زاده شده و طراح اصلی آن، انگلستان به شمار می‌آید. انگلستان زمانی مرکز تمام تحولات اروپا و حتی فراتر از اروپا بود و نقش پررنگ‌تری نسبت به زمان حاضر ایفا می‌کرد؛ استعمارگری و غارت منابع کشورهای دیگر از انگلستان مبره‌ای در همه‌جا حاضر و مهم ایجاد کرده بود که همت کشورهای به اهمیت این کشور در زمینه تحولات جهانی توجه خاصی داشتند. پس از تشکیل اتحادیه اروپا، این نقش هر چند در درون قاره سبز و در برخی جهات حفظ شد؛ اما نقش این کشور فراتر از اروپا کاملاً از بین رفت. عنوان شهروندی انگلیسی نیز زیر چتر اتحادیه اروپا تحت الشعاع قرار گرفت و رنگ‌بوی اعتبار شهروندی اروپا موجب از دست رفتن اعتبار شهروندی انگلیسی شد؛ از این رو، می‌توان طرح برگزیت را تلاشی از سوی دولت انگلیس برای رهایی خویش از محدودیت‌های اتحادیه اروپا و بازیابی هویت تاریخی سابق دانست. به عبارت دیگر می‌توان گفت، کشورهای دیگر تشکیل‌دهنده اتحادیه اروپا که در سابقه تاریخی و قدرت ملی قابل قیاس با انگلستان نیستند، اعتبارشان را از قیل کشورهای این مثل انگلیس کسب می‌کردند. از این رو می‌توان انگلستان را وزنه‌ای دانست که موجب جاهت و قدرت بود. انگلستان در کنار کشورهای بسیار کوچک و ناچیز اروپایی به صورت همسان دیده شده و هویت تاریخی انگلیس در این راستا حل

شده است. نکته مهم در تحلیل خروج انگلیس از اتحادیه اروپا که کمتر به آن توجه می‌شود، کسب شخصیت تاریخی و مستقل انگلیسی است؛ گویی ناسیونالیسم افراطی در شکل و شمایل آمریکا را از برخی توافقات بین‌المللی، همچون پیمان منع گسترش سلاح‌های بالستیک، توافق پاریس مبنی بر منع انتشار گازهای گلخانه‌ای و همچنین پیمان نفتا را در کنار خروج انگلستان از اتحادیه اروپا برای رهایی از محدودیت‌های آن در یک قالب قرار دهیم، نشان می‌دهد دنیای سیاسی کنونی در حال جمع‌وجور شدن است و آرمان‌های لیبرالیسم جهانی مبتنی بر آزادی و کثرت با شکست روبرو شد و در حال تبدیل شدن به ناسیونالیسم و نژادپرستی افراطی است که دلیل این امر را می‌توان تلاش برای کسب هویت گذشته از سوی کشورها دانست. آمارشیم جهانی رویکرد خویش را از همزیستی مسالمت‌آمیز به تک‌زیستی قهرآمیز تغییر داده و انگلیسی‌ها و آمریکایی‌ها را هر دو هویتی مستقلی را به کار گرفته‌اند، که آشوب نظام بین‌الملل را بیشتر خواهد کرد. در نتیجه، خروج انگلیس از اتحادیه اروپا تنها به مسائل اقتصادی و تجاری محدود نشده و انگلستان باید دست به مهم‌ترین بخش برگزیت، یعنی بازخوانی هویت انگلیسی جدا از هویت اروپایی بزند.

به لحاظ شناختی، انگلستان به دنبال هویت سابق خویش، تلاش دارد به نوعی اقتدار استعمارگری گذشته خود را در انگلستان کنونی و خارج از اتحادیه اروپا بازیابی کند؛ اگر استعمارگری گذشته انگلیس به نابودی سرزمین‌های دیگر در دو بعد سرزمینی و فرهنگی انجامید، نواستعمارگری کنونی انگلیس به دنبال تسخیر فرهنگ، براساس هویت انگلیسی مستقل است. این هویت مستقل در حوزه شناختی می‌تواند با ترکیب ناسیونالیسم و نژادپرستی به تحقیر فرهنگ‌های دیگر بینجامد و تمام اروپا و حتی جهان را به ورطه ناپهنجاری ساختاری بکشاند.

معامله دوسر باخت

از جزایر بومی است که ظاهر آقرار است به وسیله پل، جاده و تونل به هم متصل شوند و همه این تدابیر از دیدگاه اسرائیل نیازمند الزامات امنیتی است. به عبارت دیگر این کشور کاملاً شبیه به چیزی است که هم‌اکنون نیز وجود دارد.

برتری ته‌اجمی ایران

نشنال اینترست: ایران با وجود تحریم‌ها، بودجه نظامی کم، تسلیحات متعارف قدیمی و نداشتن سلاح اتمی، در حال افزایش نفوذ خود است و در عوض از طریق بالا بردن دقت و برد موشک‌های بالستیک، کروز و پهپادهای خود، در حال ایجاد برتری‌های آشکار ته‌اجمی است. عمق رویه‌فزون استراتژیک ایران، قابلیت دشمنانش را در این زمینه تحت تأثیر قرار می‌دهد.

مصالح مشترک مقاومت

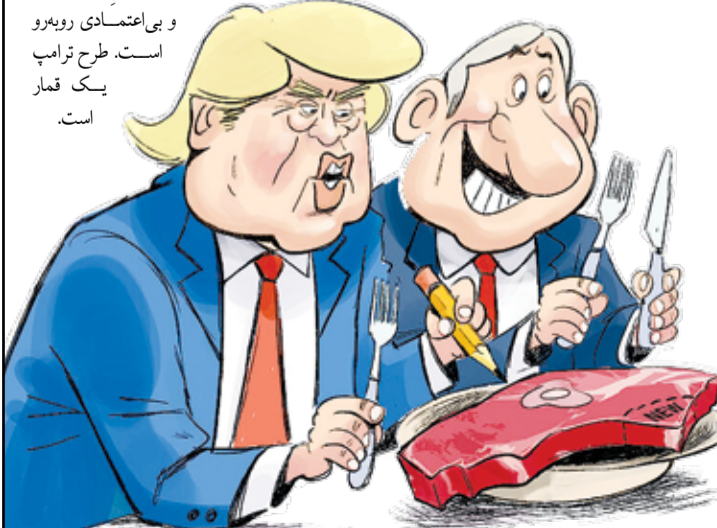
فارین پالیسی: مقامات آمریکایی، «آیت‌الله سیستانی» روحانی بلندپایه شیعه عراقی را تحسین می‌کنند، در حالی که به «آیت‌الله خامنه‌ای» رهبر عالی‌رتبه ایران حمله می‌کنند. این در حالی است که واشنگتن از درک این موضوع ناتوان بوده که

هر دو رهبر عالی‌رتبه شیعه مصالح مشترکی در زمینه مقاومت در برابر تهدیدات خارجی دارند. آیت‌الله سیستانی همواره از پیروانش خواسته تا زیر نظر رهبری آیت‌الله خامنه‌ای با هم متحد باقی بمانند. این نکته‌ای است که تصمیم‌گیرندگان در واشنگتن قادر به درک آن نبوده و منافع، اولویت‌ها و پویایی درونی روحانیت شیعه را درک نکرده‌اند.

طرح قمار ترامپ

بی‌بی‌سی: زمان اعلام طرح معامله قرن، مناسب نیازهای سیاسی و حقوقی ترامپ و تانیا هوست. هر دو انتخابات را پیش‌رو دارند و اینکه ترامپ می‌تواند توجه افکار عمومی را از مسئله استیضاح خود در سنا به اتهام جنایت و بدرفتاری منحرف کند. تانیا هوست نیز با اتهامات جنایی فساد، رشوه

و بی‌اعتمادی رویه‌رو است. طرح ترامپ یک قمار است.

جهان

شماره ۹۳۴ | دوشنبه ۲۱ بهمن ۱۳۹۸

صداقت

یادداشت

ترکیه و تحولات
مدیترانه شرقی

غلامعلی مصطفوی

کارشناس ترکیه و قفقاز

مدیترانه شرقی به دلیل برخورداری از منابع هیدروکربن و انرژی یکی از منابع مهم انرژی در جهان است. این منطقه ۲ میلیارد بشکه نفت و ۳/۵ تریلیون متر مکعب گاز طبیعی دارد. عمده‌ترین بازیگران رقابت اقتصادی بر محور انرژی، قبرس یونانی‌نشین، یونان، رژیم صهیونیستی و اتحادیه اروپا به شمار می‌روند. بسا وجود اینکه ترکیه یکی از کشورهای مهم و تأثیرگذار مدیترانه شرقی است، اما محدودیت دسترسی به آب‌های مدیترانه براساس نقشه طراحی شده از سوی اتحادیه اروپا، سبب شده سهم ترکیه از منابع بستر و زیر بستر این دریا ناچیز باشد. ترکیه چنین محدودیتی را قبول نداشته و مطابق نقشه مورد علاقه خود رویکرد متفاوتی را بر اساس سه راهبردی در پیش گرفته است:

۱ گسترش حوزه نفوذ ژئواکونومیکی: ترکیه در این زمینه توافق دریایی و نظامی با دولت وفاق ملی لیبی را در دستور کار خود قرار داده است. با قرارداد فوق و تعیین حریم دریایی، دو کشور مانع از گسترش منطقه انحصاری اقتصادی و فلات قاره یونان به سمت شرق و اتحاد این کشور با قبرس، مصر و رژیم صهیونیستی شدند. توافق‌نامه مذکور، دسترسی ترکیه به منطقه دریایی وسیعی در مدیترانه شرقی را با عنوان منطقه انحصاری اقتصادی ممکن می‌کند. این منطقه همچنین شامل بخش‌هایی است که قبرس جنوبی به منزله منطقه انحصاری اقتصادی برای اکتشاف و استخراج منابع هیدروکربنی در نظر گرفته است. این قرارداد ظرفیت‌های جدید اقتصادی را نیز در اختیار ترکیه قرار داد که از جمله می‌توان به میادین انرژی و ذخایر نفت لیبی اشاره کرد.

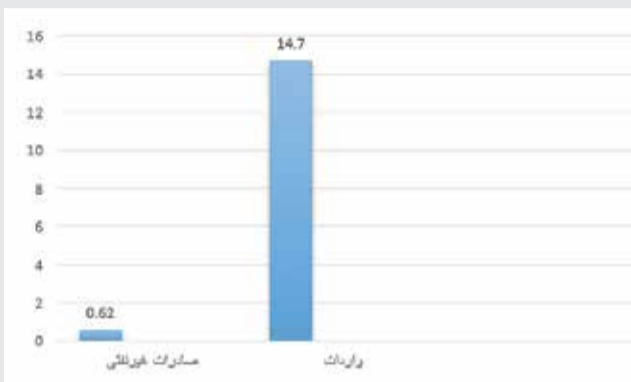
۲ کسب برتری قدرت استراتژیک: لیبی با توجه به موقعیت استراتژیک در مدیترانه و شمال آفریقا، یکی از موقعیت‌های جغرافیایی مناسب برای محافظت از منافع ترکیه در مدیترانه شرقی است؛ از این رو کسب برتری قدرت استراتژیک به نسبت رقبای مدیترانه‌ای یکی دیگر از اهداف ترکیه است تا در مقابل حاکمیت ارضی و نفوذ مصر و یونان قرار گیرد.

۳ افزایش حوزه نفوذ به شمال آفریقا: ترکیه در راستای سیاست نوع‌نمیانی خود با گذر از مدیترانه به دنبال ایفای نقش در شمال آفریقا است. این بخشی از راهبرد کلان ترکیه با هدف تبدیل شدن به بازیگری فرامنطقه‌ای است. این سیاست که پس از پیروزی حزب اردوغان در انتخابات پارلمانی ۲۰۱۱ م کلید خورد، با شروع بحران در سوریه عملی شد. در این راستا، ترکیه فعالیت‌ها و همکاری خود را در مناطق مختلف، کشورهای و سازمان‌های بین‌المللی بر حسب شرایط و منافع ملی خود تداوم می‌بخشد. ایفای نقش ترکیه در تحولات خاورمیانه، آفریقا، مدیترانه، همکاری با روسیه، ایران، پاکستان و مالزی، برقراری اتحاد با قطر، همکاری با حماس، استفاده از دیپلماسی فرهنگ و قدرت نرم از طریق رسانه نشان از اهداف بلند ترکیه و نقش آفرینی در عرصه بین‌الملل است.

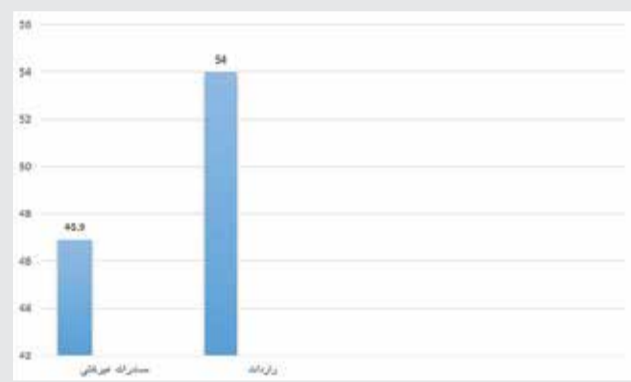
اقتصاد مبتنی بر واردات

نمودار شماره ۲ (نسبت واردات به صادرات غیر نفتی در سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۹۶)

نسبت واردات به صادرات غیر نفتی در سال ۱۳۵۶ (میلیارد دلار)

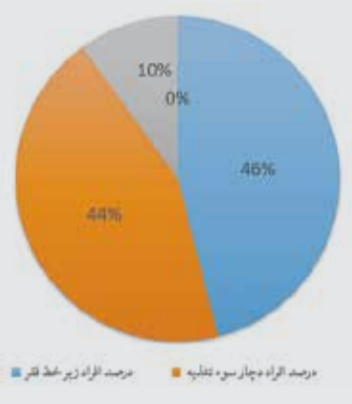

نسبت واردات به صادرات غیر نفتی در سال ۱۳۹۶ (میلیارد دلار)

نمودار شماره ۳

بر اساس آمار بانک جهانی - سال ۱۳۵۶

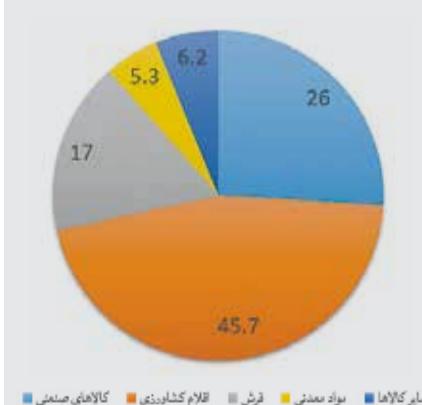
کشور نبود، اقتصاد و فرهنگ ایران را به غرب وابسته‌تر کرد. بررسی مجموع هزینه‌های مصرفی خانوارهای ایرانی از سال ۱۳۳۸ تا ۱۳۵۶ نشان‌دهنده رشد ۱۵ برابری این‌گونه هزینه‌هاست. (نمودار شماره ۳)

اقتصاد پهلوی و شعار صنعتی شدن

در حالی که الگوی توسعه صنعتی ایران در زمان شاه مبنی بر الگوی جایگزینی واردات با اقلام صنعتی بود و از این رو نیز شهرنشینی و خروج مردم از روستاها از همان سال‌های دهه ۵۰ کلید خورد؛ اما بررسی‌ها نشان می‌دهد از همان مقدار ناچیز صادرات غیرنفتی ایران در سال ۱۳۵۶ که حدود ۶۲۹ میلیون دلار بود، فقط ۲۶ درصد اقلام صادراتی و کالاهای صنعتی بود. در این دوران صادرات اقلام خام کشاورزی شامل برنج، دام، پوست دام، میوه و پنبه به ارزش ۲۸۷ میلیون دلار ۴۵/۷ درصد از صادرات کل کشور را تشکیل داده بود و صادرات فرش به ارزش ۱۰۶ میلیون دلار ۱۷ درصد، مواد معدنی به ارزش ۳۳ میلیون دلار ۵/۳ درصد و دیگر کالاهای به ارزش ۳۹ میلیون دلار ۶/۲ درصد از کل صادرات کشور را به خود اختصاص داده بود. (نمودار شماره ۴)

نمودار شماره ۴

ترکیب اقلام صادراتی ایران - سال ۱۳۵۶

این در حالی بود که پهلوی با توهم صنعتی شدن کم‌کم کشاورزی را که تا پیش از این، درصد زیادی از تولید ناخالص ملی را در اختیار داشت، کنار گذاشت و اهمیت و سهم کشاورزی در اقتصاد ایران از دست رفت تا جایی که در سال ۱۳۵۶ فقط ۹/۳۱ درصد از تولید ناخالص ملی، سهم کشاورزی بود. این در حالی است که ترکیب اقلام صادرات غیرنفتی ایران در ۹ ماهه سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد، صادرات میعانات گازی به ارزش دو میلیارد و ۷۷۶ میلیون دلار سهمی معادل ۸/۳ درصد از کل صادرات کشور را دارد. بر اساس این، صادرات محصولات پتروشیمی به ارزش ۱۱ میلیارد و ۴۵۵ میلیون دلار، ۳۴/۳ درصد از کل صادرات را تشکیل داده است. مضاف بر این، ارزش صادرات بخش صنعت در ۹ ماهه سال ۱۳۹۷ معادل ۱۴ میلیارد و ۹۲۰ میلیون دلار بوده که ۴۴/۷ درصد از کل صادرات کشور را تشکیل داده است. صادرات محصولات کشاورزی و محصولات معدنی نیز به ترتیب به ارزش دو میلیارد و ۸۷۵ میلیون دلار و یک میلیارد و ۷۴ میلیون دلار سهمی معادل ۸/۷ درصد و ۳/۲ درصد از کل صادرات غیرنفتی کشور را به خود اختصاص داده است که تنوع در اقلام صادراتی ایران را نشان می‌دهد.

حمید رضا جوانبخت

خبرنگار

پیش از چهار دهه از پیروزی انقلاب اسلامی ایران می‌گذرد. چهار دهه‌ای که ایران با وجود همه کارشکنی‌ها، تحریم‌ها و دشمنی‌های قدرت‌های جهانی توانسته است افزون بر تحقق شعار «استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی»، به پیشرفت‌های قابل توجهی در حوزه‌هایی، از جمله علمی، فناوری، پزشکی، نانو، هسته‌ای و... دست یابد. در این میان، برخی معتقدند وضعیت اقتصادی ایران در سال‌های پس از انقلاب تفاوت چندانی با گذشته نکرده یا حداقل طی این سال‌ها انقلاب به معنای واقعی کلمه در حوزه اقتصادی محقق نشده است. اگر چه یکی از ضعف‌های کشور طی این سال‌ها عدم استقلال اقتصادی و استقرار عدالت بوده است؛ اما به حتم پیشرفت‌های این حوزه با سال‌های قبل از انقلاب اسلامی ملت ایران قابل مقایسه نیست. رژیم شاه به ویژه از اوایل دهه ۵۰ به پشتوانه دلارهای نفتی، حمایت‌های گسترده بیگانگان و واردات بی حساب و کتاب کالاهای مصرفی و تجملاتی به کشور توانسته بود وضعیت اقتصادی بخش‌هایی از کشور، به‌ویژه گروه‌های وابسته به قدرت یا ساکنان مناطق مرفه‌نشین و شهری را خوب جلوه دهد؛ اما نگاهی دقیق‌تر به ساختارها و برنامه‌های اقتصادی، شاخصه‌های کلان اقتصادی و نحوه عملکرد مدیریت کلان کشور همگی از اوضاع رو به وخامت و منفی اقتصاد کشور در آن دوران حکایت دارد. در گزارش زیر برخی از این موارد را با ارائه ارقام و اعداد و بیان واقعیت‌هایی از اقتصاد ایران در دوران پهلوی بررسی کرده‌ایم.

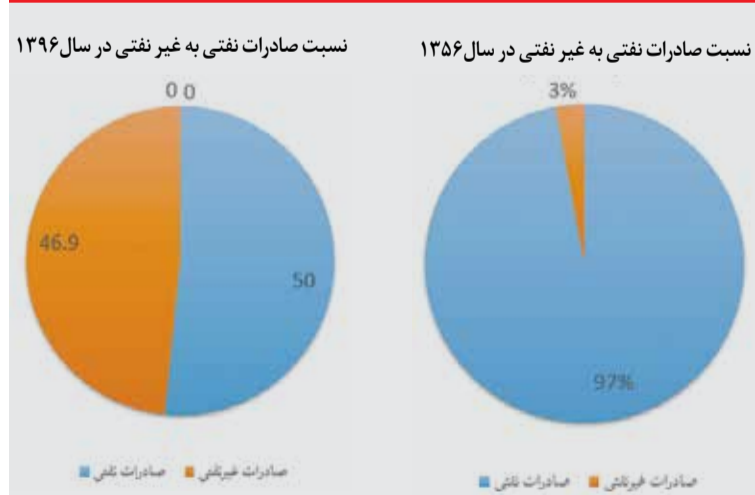
درآمدهای هنگفت نفتی و افزایش فقر

پیش از ورود به بررسی اقتصاد ایران در سال‌های قبل از انقلاب لازم است به درآمدهای واقعی نفتی به منزله منبع اصلی درآمدی کشور برای اداره امور جاری و عمرانی کشور نگاهی بیندازیم. میان مردم معروف است که جهش درآمدهای نفتی ایران از دهه ۵۰ شروع شده است. مبنای این قضاوت اشتباه، توجه به قیمت‌های اسمی نفت خام بدون توجه به تنزیل تورم یا به عبارت ساده‌تر بدون توجه به قدرت خرید واقعی دلار است. با توجه به درآمدهای واقعی نفت در سال ۱۹۴۶ (۱۳۲۵ شمسی) ارزش واقعی نفت خام بیش از ۲۰ دلار در هر بشکه بوده است که این رقم به سرعت به حدود ۲۸ دلار می‌رسد. از سال ۱۹۷۴ (۱۳۵۳ شمسی) این رقم به سرعت از ۴۰ دلار فراتر رفته و تا ۱۲۰ دلار در هر بشکه افزایش پیدا می‌کند. در آن دوره به دلیل اندک بودن جمعیت کشور، ناچیز بودن تعداد وسایل نقلیه و اندک بودن ضریب نفوذ انرژی‌های فسیلی در بخش‌های اقتصادی و خانگی و استفاده بیش از ۶۰ درصد جمعیت روستایی کشور از فضولات حیوانی و هیزم برای تأمین نیازهای انرژی، صادرات ۶ میلیون بشکه نفت خام درآمد هنگفتی را در اختیار حکومت پهلوی قرار داد تا خرج برنامه‌های خود کند. درآمدهای نفتی در دهه ۵۰ آنقدر بالا بود که محاسبات نشان می‌دهد تنها در پنج سال پایانی دوره پهلوی (بین سال‌های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۷) با فرض قیمت اسمی نفت بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار و با لحاظ قیمت واقعی نفت بیش از ۸۰۰ میلیارد دلار درآمد نصیب این رژیم شد. افزون بر موضوع درآمدهای نفتی ایران، مسئله بعدی جمعیت کشور در سال‌های قبل از انقلاب است. در سال ۱۳۳۵ و در آغاز برنامه‌های توسعه رژیم پهلوی جمعیت کشور کمتر از ۱۹ میلیون نفر بود. این رقم در سال ۱۳۵۵ و دو سال قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ملت ایران، به ۳۳ میلیون نفر رسیده بود که چیزی حدود یک سوم جمعیت کنونی کشور به شمار می‌رود؛ یعنی با ۲/۵ برابر صادرات نفت بیشتر و جمعیت کمتر از نصف که به زبان ساده به معنای درآمد نفتی مؤثر به میزان بیش از ۶ برابر شرایط موجود است، نتیجه‌ای جز واردات و مانورهای تجملی و توهماتی، چون «به‌سوی تمدن بزرگ» برای کشور به بار نیامد.

سهم پایین صادرات غیر نفتی

در سال ۱۳۵۶ حجم کل تجارت خارجی کشور ۲۱ میلیارد و ۳۶۴ میلیون دلار بوده که از این میزان ۲۰ میلیارد و ۷۳۵ میلیون دلار صادرات نفتی و فقط ۶۲۹ میلیون دلار را صادرات غیر نفتی تشکیل داده است. به عبارت دیگر، آمارها نشان می‌دهد، مجموع صادرات غیرنفتی کشور در سال ۱۳۵۶ تنها سه درصد از کل صادرات کشور را تشکیل می‌دهد، این در حالی است که در سال ۱۳۹۶ مجموع صادرات نفتی و غیرنفتی کشور معادل ۹۶ میلیارد و ۹۳۱ میلیون دلار بوده که از این میزان ۵۰ میلیارد دلار صادرات نفتی و ۴۶ میلیارد و ۹۳۱ میلیون دلار را صادرات غیرنفتی تشکیل داده است. بر این اساس، در حال حاضر سهم صادرات غیرنفتی کشور از کل صادرات ۴۸ درصد و سهم صادرات نفتی ۵۲ درصد است. این یعنی میزان وابستگی کشور به درآمدهای نفتی و خام‌فروشی نفت در سال‌های پیش از انقلاب و سال‌های پس از انقلاب به هیچ وجه قابل قیاس نیستند. (نمودار شماره ۱)

نمودار شماره ۱ (مقایسه صادرات نفتی با غیر نفتی ایران در سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۹۶)

تراز منفی تجارت خارجی

بررسی آمار تجارتی کشور در سال ۱۳۵۶ مؤید این موضوع است که کل صادرات غیر نفتی ایران در این سال حدود ۶۲۹ میلیون دلار و حجم واردات کشور معادل ۱۴ میلیارد و ۷۷۱ میلیون دلار بوده است. به عبارت دیگر، در سال ۱۳۵۶ میزان واردات ۲۳/۵ برابر صادرات غیرنفتی ایران بوده است. مقایسه این آمار با آمار تجارتی سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد، حجم کل واردات کشور معادل ۵۴ میلیارد دلار و میزان صادرات غیرنفتی معادل ۴۶ میلیارد و ۹۳۱ میلیون دلار برآورد شده است. در واقع، میزان واردات کشور نسبت به صادرات غیرنفتی ۱/۲ برابر شده است. نکته قابل توجه در این زمینه مقایسه آمار تجارت خارجی ایران در سال‌های ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷ است. براساس آمار به دست آمده، واردات ایران در سال ۱۳۴۰ حدود پنج برابر صادرات غیرنفتی ایران بود که با افزایش درآمدهای بی‌سابقه نفتی در سال ۱۳۵۲ این نسبت به‌طور چشمگیری تغییر کرد تا جایی که در سال ۱۳۵۶ میزان واردات ۲۳/۵ برابر صادرات غیرنفتی شد؛ یعنی هر چقدر درآمدهای نفتی ایران در دهه ۵۰ بیشتر شده است، میزان آسیب‌پذیری اقتصاد ایران افزایش یافته و اقتصاد کشور با افزایش درآمدهای نفتی وابسته‌تر شده است. (نمودار شماره ۲)

منهای نفت

صنایع پتروشیمی

طبیعتاً حذف درآمدهای نفتی از اقتصادی که در تمام سطوح اقتصادی و اجتماعی این درآمدها ریشه دوانیده است؛ نیاز به گذر از دوران برنامه محور دارد. اگر چه راه حل‌هایی چون افزایش نرخ مالیات و لغو معافیت‌های مالیاتی و گسترش صادرات غیر نفتی، می‌توانند به عنوان راهکارهایی در دسترس معرفی شوند، ولی راهی از اقتصاد وابسته به نفت، نیاز به راه حل‌هایی فراتر از روش‌های یاد شده دارد. تبدیل منابع تجدیدناپذیر (نفت و گاز) به منابع تجدیدپذیر، کاهش خام‌فروشی، گسترش و بهره‌گیری از صنایع پتروشیمی و حرکت به سمت مزیت‌های نسبی فعال در زمینه‌های مختلف مثل صنایع تبدیلی و گاز پتروشیمی برای تحقق این امر مؤثر خواهند بود.

شاخص

پیش‌بینی کاهش رشد اقتصادی انگلستان

بانک مرکزی انگلیس در گزارشی اعلام کرد پیش‌بینی خود از رشد اقتصادی این کشور را به ۰/۸ درصد کاهش داده که این نرخ ۰/۴ درصد کمتر از نرخ رشد پیش‌بینی‌شده در گزارش قبلی این نهاد است. این بانک در آخرین جلسه کمیته پولی با هفت رأی موافق در برابر دو رأی مخالف، تصمیم گرفت نرخ بهره را در سطح ۰/۷۵ درصد فعلی حفظ کند. با تحقق رسمی برگزیت در ۳۱ ژانویه، انگلیس به نخستین کشوری تبدیل شد که اتحادیه اروپا را ترک می‌کند. شایان ذکر است، اکنون لندن ۱۱ ماه برای رسیدن به توافق با اتحادیه اروپا وقت دارد.

افزوده

ارزش افزوده چیست؟

«ارزش افزوده» یعنی افزایش ارزش پولی یک کالا طی انتقال از یک مرحله به مرحله دیگر. از نظر محاسباتی نیز ارزش افزوده عبارت است از تفاوت بین ارزش محصول تولید شده، با مجموع ارزش مواد اولیه و ملزومات و کالاهای نیمه ساخته‌ای که در تولید آن به کار رفته‌اند. برای مثال وقتی میوه به صورت خام فروخته یا صادر می‌شود یک ارزش افزوده و اما اگر همان میوه طی یک فرآیند به میوه خشک یا کمپوت آن تبدیل و سپس صادر شود ارزش افزوده بالاتری دارد. اقتصاد هر کشوری که خام‌فروشی کمتری داشته و توانسته بخش بیشتری از صادرات خود را به کالاهای دارای ارزش افزوده تبدیل کند، وضعیت بهتری داشته است.

جهاد برای رسیدن به حق یقین

گفتاری از آیت‌الله محمد صالح کمبلی خراسانی

است. خب حالا ممکن است عکسی هم بر روی لوح دیوار بکشد. یک وقت هم در آزمایشگاه با سوزاندن کاغذی به دانش آموز نشان می‌دهد که آتش سوزاننده است. یک مرتبه هم به دانش آموز می‌گوید می‌خواهی وجودت این مطلب را به خوبی احساس کنی. انگشتت را کمی روی آتش بگذار و یا دستت را نزدیک آتش بیابور تا حرارتش را احساس کنی. خوب اولی که در مدرسه یاد می‌دهند، علم یقین است. دومی که نمایش سوختن کاغذی در آتش است، عین یقین می‌شود. و در نهایت قسم آخر، آنکه دستت را نزدیک آتش بری، حق یقین می‌شود. شما خود، این را تشبیه کنید. در کدامین

«یقین» به مفهوم باور است. اینکه انسان باورهای اعتقادی، باورهای احکامی و باورهای اخلاقی در رشد و نمو باشد. یقین به سه مرحله «علم یقین»، «عین یقین» و «حق یقین» تقسیم‌بندی می‌شود. بالاترین مرحله آن، «یقین حقانی» است. حال آن چگونه صورت می‌گیرد و چگونه واقع می‌شود؟ این مراحل در داخل فکر و درون انسان است. در داخل تعقل و اندیشه انسان است. یقین را به منتقل آتش، تشبیه کرده‌اند. شما یک زمانی بدون وجود منتقل، آتش و کاغذ، می‌خواهی به کسی بفهمانی که آتش سوزاننده است، همین‌طور، آموزگار سرکلاس به دانش‌آموزان می‌گوید آتش سوزاننده

دین

شماره ۹۳۴ | دوشنبه ۲۱ بهمن ۱۳۹۸

صداقت

آیه

کوکب ذری

محمد عینی زاده موحد
دکترای تفسیر تطبیقی قرآن

یکی از آیات درخشان قرآن کریم آیه نور است، سوره نور

به سبب وجود این آیه چنین نام گرفته است: «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكُورَةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ فِيهَا مِصْبَاحٌ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ...»؛ (خدا نور و روشنایی (آتشکارکننده، یا هادی و راهنمای اهل) آسمان‌ها و زمین است، مثل و داستان نور او مانند چراغدانی است که در آن، چراغ روشن است، آن چراغ در چراغدان در آینه‌ها و بلورهای است، آن آینه‌ها (از بسیاری درخشندگی و روشنی) دارد، گویا ستاره‌ای است درخشنده. (نور/۳۵)

بر اساس این آیه شریفه، خدا نور آسمان‌ها و زمین است. این نور مانند مشکاتی است که چراغی در آن است و این چراغ درون شیشه‌ای قرار دارد که نور چراغ را منتشر می‌کند. این شیشه چنان درخشان است که گویا «کوکب ذری» یا ستاره‌ای درخشان است.

کوکب، ستاره روشن، ستاره بزرگ یا عام است. (منتهی الارب، معین، دهخدا) ویژگی ستاره آن است که از خود نور دارد، چنانکه «سراج» هم چنین است. قرآن کریم از رسول اکرم (ص) به عنوان سراج (احزاب/ ۴۶) و خورشید (نوح/ ۱۶) یاد کرده است. تعبیر سراج یا نور، نشان‌دهنده این حقیقت است که وجود مقدس پیامبر (ص) همچون خورشید نورافشان است و نور از درون آن می‌جوشد و این به سبب جایگاه ویژه ایشان است که بی‌واسطه به مقام احدیت و مقام جامع اسمای حق مرتبط است. اما وجود مقدس امیرالمؤمنین (ع) مانند ماه است که نور، درخشش و علم خود را از خورشید وجود نبی اعظم (ص) دریافت می‌کند.

امام باقر (ع) در تأویل آیه نور، مشکات را به نور علم در سینه نبی اکرم (ص) و زجاجه را به سینه امیرالمؤمنین تأویل کرده‌اند که علم پیامبر (ص) در سینه امام علی (ع) درخشیده و منتشر می‌شود. (مجمع البیان، ج ۷، ذیل آیه نور) امام صادق (ع) نیز کوکب ذری را به وجود مقدس فاطمه اطهر (س) تأویل کرده‌اند: «الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ: فاطمة کوکب ذری بین نساء اهل الدنيا.» (نور الثقلین، ج ۳، ذیل آیه نور)

با این وصف، وجود مقدس صدیقه طاهره (س) همچون نبی اکرم (ص)، نور علم را مستقیماً از حقیقت نور الهی کسب کرده و خود منشأ نور و هدایت است.

تمثیل آیه لطیف و حیرت‌آور است: «الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ»؛ زجاجه حضرت امیر (ع) گویا همان کوکب ذری- صدیقه طاهره (س) است؛ یعنی وجود مقدس حضرت امیر (ع) در پرتوآشنایی به صدیقه طاهره (س) تشبیه شده است. با این تفاوت که حضرت علی (ع) افشاندن نور علم پیامبر (ص) است، اما حضرت زهرا (س) خود منبع و منشأ نور است. امام خمینی (ره) می‌فرمایند: «او [فاطمه زهرا] موجود ملکوتی است که در عالم انسان ظاهر شده است، بلکه موجود الهی جبروتی در صورت یک زن ظاهر شده است. معنویات، جلوه‌های ملکوتی، جلوه‌های الهی، جلوه‌های جبروتی، جلوه‌های ملکی و ناسوتی همه در این موجود است. زنی که تمام خاصه‌های انبیا در اوست؛ زنی که اگر مرد بود، نبی بود؛ زنی که اگر مرد بود، به جای رسول الله (ص) بود.»

سلوک

علم اول و آخر در مصحف فاطمه (س)

به مناسبت میلاد فرخنده حضرت زهرا (س)

سیدحسین خاتمی خوانساری

دبیر گروه دین

حضرت زهرا (س) در سال پنجم پس از بعثت، در روز ۲۰ جمادی الثانی در مکه به دنیا آمد. چون به دنیا پا نهاد، اکثر مفسران شیعی و عدای از مفسران بزرگ اهل تسنن، نظیر فخر رازی سوره کوثر را با حضرت زهرا (س) تطبیق داده‌اند و ایشان را خیر کثیر و باعث بقا و گسترش نسل و ذری پیامبر اکرم (ص) ذکر کرده‌اند. آیه انتهایی این سوره نیز به پیامبر (ص) خطاب می‌کند و می‌فرماید: «همانا دشمن تو ابر و بدون نسل است.»

ایشان القاب زیادی داشتند که برخاسته از وجود نورانی‌شان بود و یکی از آنها «محدثه» است. حضرت زهرا (س) در طول حیات خویش با فرشتگان ارتباط کلامی داشتند و به وسیله آنها از اسرار و وقایع عالم مطلع می‌شدند. امام صادق (ع) در حدیثی می‌فرماید: «فرشتگان پس از بیان برگزیدگی، طهارت و برتری حضرت فاطمه (س) بر تمام زنان جهان، به او گفتند بر درگاه الهی عبادت و سجود کند.» (علل الشرائع، ج ۱، ص ۱۸۲) ضمن آنکه یکی دیگر از القاب آن حضرت، صدیقه بود. صدیقه به معنی کسی است که جز راستی چیزی از او ظهور و بروز پیدا نمی‌کند؛ به همین علت است که در نقل گفت‌وگویی خود، حتی نقل مشاهدات خود به نهایت صدق و راستی معتقد هستیم.

همچنین عیسی بن زید بن علی (ع) از حضرت اباعبدالله (ع) نقل می‌کند: «فاطمه (س) را به این دلیل محدثه نامیدند که فرشتگان از آسمان فرود می‌آمدند و آن حضرت را می‌خواندند. همان‌طوری که «مریم» دختر عمران را صدا می‌زدند. باری فرشتگان می‌گفتند: ای

با او هم‌سخن می‌شد. فاطمه (س) حاضر شدن فرشته را احساس می‌کرد و صدایش را می‌شنید. ماجرا را به حضرت علی (ع) خبر داد، علی (ع) به فاطمه (س) فرمود: وقتی حضور فرشته را احساس کردی و صدایش را شنیدی، به من بگو. آنگاه فاطمه (س) به حضرت علی (ع) خبر می‌داد، حضرت علی (ع) نزد فاطمه (س) می‌آمد و هر چه (از فاطمه یا از فرشته) می‌شنید، می‌نوشت. تا آنکه از آن نوشته‌ها مجموعه‌ای به نام مصحف، تدوین شد. در آن مصحف چیزی از حلال و حرام نیست، بلکه در آن از حوادث (غیبی) آینده، خبر داده شده است.»

با او هم‌سخن می‌شد. فاطمه (س) حاضر شدن فرشته را احساس می‌کرد و صدایش را می‌شنید. ماجرا را به حضرت علی (ع) خبر داد، علی (ع) به فاطمه (س) فرمود: وقتی حضور فرشته را احساس کردی و صدایش را شنیدی، به من بگو. آنگاه فاطمه (س) به حضرت علی (ع) خبر می‌داد، حضرت علی (ع) نزد فاطمه (س) می‌آمد و هر چه (از فاطمه یا از فرشته) می‌شنید، می‌نوشت. تا آنکه از آن نوشته‌ها مجموعه‌ای به نام مصحف، تدوین شد. در آن مصحف چیزی از حلال و حرام نیست، بلکه در آن از حوادث (غیبی) آینده، خبر داده شده است.»

جایگزین یا تکمله قرآن نیست

از برخی روایات نیز چنین به دست می‌آید که مصحف فاطمه (س) نزد اهل سنت موضوعی شناخته‌شده بود، اما آنان می‌پنداشتند شیعه بر اساس آموزه‌های اهل بیت (ع) معتقد است بخشی از آیات تحریف و حذف‌شده در قرآن، در این مصحف آمده است؛ از این رو ائمه (ع) به شدت وجود هر آیه‌ای از قرآن در این مصحف را انکار کرده‌اند. در حدیثی از امام صادق (ع) می‌خوانیم: «به خدا قسم مصحف فاطمه (س) نزد ماست و در آن یک آیه قرآن هم وجود ندارد.»

از دیگر دلایل وجود این کتاب و جایگزین شدن آن با قرآن این است که امام صادق (ع) علیه کسانی که ادعای نبوت یا امامت داشتند این طور احتجاج می‌کردند: «اگر آنها راست می‌گویند، مصحف فاطمه (س) را که وصیتش در آن است و سلاح پیامبر (ص) را نیز که همراه

همچنین ایشان می‌فرمایند: هنگامی که رسول خدا (س) رحلت کرد، فاطمه (س) بسیار اندوهگین شد که اندازه آن را کسی جز خدا ندانند. در این هنگام فرشته‌ای به حضور فاطمه (س) می‌آمد، فاطمه (س) را دلداری می‌داد

حکمت

لحظه سخت برای شیطان

حضرت ابا عبدالله (ع) فرمودند: پدرم، از جدم، از پدران گرامی‌اش (ع) نقل کردند که رسول خدا (ص) فرمودند: سجده را طولانی کنید زیرا هیچ عملی بر ابلیس سخت‌تر از این نیست که ببیند فرزند آدم در حال سجده است. چه آنکه خودش مأمور به سجده شد، ولی عصیان کرد. وقتی آیات مربوط به سجده نکردن شیطان به آدم را می‌خوانیم، علت تکبیر ورزیدن او را در عباداتی که قبلاً انجام داده پیدا می‌کنیم. دلایلی چون حسادت، تعصب، غرور، مقایسه کردن، مستقل پنداشتن خود، طمع، اعتماد نداشتن به خدا، بندگی نکردن... در او جمع بود که در تکبر نمود پیدا کرد. شیطان انسان را با همه رذایل اخلاقی و رفتاری، مادی و معنوی همراه می‌کند تا گرفتاری انسان به انواع گناهانه نتواند او را نجات دهد. در روایات آمده است وقتی شیطان می‌گوید: «از پیش رو و از پشت سر، و

حضرت ابا عبدالله (ع) فرمودند: پدرم، از جدم، از پدران گرامی‌اش (ع) نقل کردند که رسول خدا (ص) فرمودند: سجده را طولانی کنید زیرا هیچ عملی بر ابلیس سخت‌تر از این نیست که ببیند فرزند آدم در حال سجده است. چه آنکه خودش مأمور به سجده شد، ولی عصیان کرد. وقتی آیات مربوط به سجده نکردن شیطان به آدم را می‌خوانیم، علت تکبیر ورزیدن او را در عباداتی که قبلاً انجام داده پیدا می‌کنیم. دلایلی چون حسادت، تعصب، غرور، مقایسه کردن، مستقل پنداشتن خود، طمع، اعتماد نداشتن به خدا، بندگی نکردن... در او جمع بود که در تکبر نمود پیدا کرد. شیطان انسان را با همه رذایل اخلاقی و رفتاری، مادی و معنوی همراه می‌کند تا گرفتاری انسان به انواع گناهانه نتواند او را نجات دهد. در روایات آمده است وقتی شیطان می‌گوید: «از پیش رو و از پشت سر، و

مکتب

آداب معاشرت در اسلام (۱)

با دیگران محبت و دلدادگی می‌دانند و آن را درباره همه انسان‌ها ترسیم می‌کنند. این محبت دوستی هم به لواز می‌نیازمند است که اولین آن حسن خلق است. کسانی که می‌خواهند در این مسیر قدم بگذارند باید با تعاریفی مانند حسن خلق و آداب معاشرت در اسلام آشنا شوند تا بتوانند آن را در زندگی به کار بگیرند. شخصی از امام صادق (ع) درباره نشانه‌های حسن خلق پرسید. ایشان فرمودند: «حسن خلق آن است که با مردم بسا فروتنی برخورد کنی، سخنت پاکیزه باشد و با برادر دینی خود با گشاده‌رویی ملاقات کنی.» به عبارتی در برخورد اول باید از این سه توصیه استفاده کنیم؛ اتفاقاً خداوند نیز در قرآن بر آنها تأکید کرده‌اند: «وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا»؛ با مردم با زبان خوش سخن بگویید. (بقره/ ۸۳) گشاده‌رویی در سخن گفتن با دیگران یک اقدام عملی در همان دیدار اول است که حال درونی انسان را نشان می‌دهد.

همه می‌دانیم خداوند انسان را مدنی الطبع آفریده است؛ یعنی انسان زندگی اجتماعی دارد و باید در جامعه و کنار دیگر انسان‌ها باشد. رفتار انسان‌ها در طول زندگی اجتماعی موجب اصطکاک می‌شود و ممکن است رفتارهای هر طرف با طرف مقابل متفاوت و گاهی متناقض باشد یا افراد منافع یکدیگر را دچار چالش کنند، دین اسلام با در نظر گرفتن این موارد دستوراتی را در باب معاشرت تبیین و ابلاغ فرمود تا تعادل در جامعه پدید آید و مشکلات برای انسان‌ها به حداقل و گاهی به صفر برسد. امیرالمؤمنین (ع) یک ملاک کلی و کامل را برای مواجهه با انسان‌های دیگر به پیروانش می‌آموزد. ایشان در توصیه به مالک اشتر می‌فرمایند: «قلب خویش را از مهر مردم و دوستی و لطف آنان سرشار کن؛ چرا که مردم دو گروه هستند؛ یا برادران دینی تو هستند یا در آفرینش همانند تو هستند.» (نهج البلاغه، نامه ۵۳). امیرالمؤمنین (ع) اولین گام را برای ارتباط

تقویم انقلاب

عکس سرنوشت‌ساز

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر

عصر روز ۱۹ بهمن ۱۳۵۷

جمعی از همافران و درجهداران نیروی هوایی ارتش شاهنشاهی با امام خمینی (ره) در مدرسه علوی تهران دیدار کردند. این ملاقات که با رعایت احترامات نظامی و رژه مقابل امام انجام شد، بازتابی گسترده داشت. خبرنگاران داخلی و خارجی از این مراسم عکس گرفتند و اخبار آن را به جهان مخابره کردند. پس از درج این خبر در روزنامه‌های صبح و عصر تهران، هجوم گروه‌سیاسیون و نظامیان رژیم شاه به بازتاب این خبر آغاز شد. «شاهپور بختیار» نخست‌وزیر وقت، این مراسم و عکس آن را جعلی و مونتاژ شده دانست و وجود آن را تکذیب کرد. «ارتشبد قرباغی» رئیس ستاد ارتش وقت در خاطر آتش می‌نویسد: «غروب روز ۱۹ بهمن ماه آقای بختیار به من تلفن کرده سؤال نمود روزنامه کیهان را دیده‌اید؟ گفت که نه هنوز. اظهار کرد، عکس عده‌ای از پرسنل نیروی هوایی را در اقامتگاه آقای خمینی چاپ کرده است و اضافه نمود، معلوم است که یکی از عکس‌های مراسم سابق را مونتاژ کرده‌اند. سؤال نمودم چگونه فهمیدند مونتاژ کرده‌اند؟ جواب داد کاملاً روشن است. ضمناً از سپهد ریعی [فرمانده وقت نیروی هوایی ارتش] سؤال کردم. ایشان هم اظهار نمود ما بررسی کردیم، این عکس مونتاژ شده است و دست‌نخور دادم که در روزنامه تکذیب نکنند. آقای بختیار اضافه کرد، تیمسار هم دستور بدهید تکذیب کنند. گفتم الان دستور می‌دهیم.» ستاد ارتش وقت با صدور اطلاعیه‌ای نوشت: «در صفحه یکم روزنامه کیهان مورخ پنج‌شنبه ۱۹ بهمن ۱۳۵۷ عکس بزرگ مونتاژ شده و غیر واقعی تحت عنوان «امروز هزاران نظامی رژه رفتند» چاپ شده است که غیر واقعی بودن آن برای هر کسی که به اصول اولیه عکاسی و مونتاژ آشنایی داشته باشد، کاملاً آشکار است.»

ایسن عکس و خبر در روزنامه‌های خارجی منعکس شده بود و امام خمینی (ره) هم اعلام کردند: «عکس روزنامه صحیح است و همافرها در روز پنج‌شنبه با من دیدار کردند.» همافران که به صف انقلاب پیوسته بودند، همراه با جوانان انقلابی در ۲۰ بهمن ماه در برابر گارد شاهنشاهی به خیابان‌ها آمدند.

روز بیستم بهمن اوج درگیری و زدوخورد بود. تا صبح روز ۲۱ بهمن بسیاری از نقاط شهر به تصرف نیروهای مردمی مسلح درآمده بود. در اخبار ساعت دو بعد از ظهر فرمانده نظامی تهران اعلام کرد، از ساعت ۴:۳۰ بعد از ظهر حکومت نظامی است؛ یعنی اجتماع بیش از دو نفر ممنوع است و نباید هیچ‌کس در خیابان‌ها باشد.

امام خمینی (ره) پس از دریافت این خبر با صدور پیامی اعلام کردند: «اعلامیه امروز حکومت نظامی خدعه و خلاف شرع است و مردم به هیچ وجه به آن اعتنا نکنند.» مردم تا صبح روز ۲۲ بهمن در خیابان‌ها به مبارزه و مقاومت ادامه دادند و تمام سران باقی‌مانده رژیم شاه را دستگیر و زندانی کردند، مراکز نظامی و انتظامی را یکی پس از دیگری به تصرف درآوردند و بعد از ظهر این یوم‌الله، فریاد زدند: «در طلع آزادی، جای شهدا خالی.»

روند انعکاس عکس رژه امام به گونه‌ای دیگر به جریان انقلاب شتاب بخشید و سرنوشت‌ساز شد.

حسین معینی

کارشناس تاریخ

حزب خلق مسلمان در اسفند ماه سال ۱۳۵۷ تأسیس شد. به این حزب که آقای شریعتمداری آن را تأسیس کرد، بسیاری از عوامل سرشناس سلطنت‌طلب، لیبرال و چپ‌گرا پیوستند و برآمدند. پس از فتح لانه جاسوسی در آبان ماه ۱۳۵۸ و افشای اسناد مربوط به وابستگی برخی از سران فعال حزب به سفارت آمریکا در تهران، ماهیت وابسته حزب خلق مسلمان بیش از پیش آشکار شد و هواداران متدین از آن روی برنافتند. مدتی بعد با افشای طرح کودتا و توطئه براندازی نظام جمهوری اسلامی از سوی قطب‌زاده با همکاری آقای شریعتمداری در این طرح، حزب خلق مسلمان منحل شد.

تأسیس «حزب جمهوری اسلامی خلق مسلمان» در مقابل «حزب جمهوری اسلامی» را می‌توان یکی از خطرناک‌ترین فعالیت‌هایی دانست که ذیل چتر حمایت شریعتمداری کلید خورد. این حزب مورد تأیید و حمایت شریعتمداری قرار داشت و وی حتی عضویت در آن را وظیفه‌ای اسلامی و ملی می‌دانست.

شریعتمداری در منش و روش مخالف جدی امام (ره) بود؛ این مخالفت‌ها البته در آغاز ظهور خارجی نداشت و آنچه ظهور می‌یافت، پیام‌ها و تیریک‌ها و تعارفات بود؛ اما پس از پیروزی انقلاب به تدریج واگرایی‌ها آغاز شد؛ برای نمونه، می‌توان به راهپیمایی اشاره کرد که در اعتراض به انتشار مقاله «صادق خلخالی» علیه تأسیس حزب خلق مسلمان ایران و موضع شریعتمداری در روزنامه «اطلاعات» کلید خورد. پس از ناآرامی‌های تبریز و قم، امام (ره) چندین بار طی سخنرانی‌ها و پیام‌هایی، وحدت انقلابیون و پرهیز از ایجاد تفرقه را خواستار شدند. با بالا گرفتن تنش‌ها و حرف و حدیث‌ها درباره حزب خلق مسلمان، امام (ره) خواستار اعلام برانست شریعتمداری از آن شدند.

محمدتقی فلسفی در این باره می‌گوید: «یک روز صبح امام به وسیله یکی از دوستان پیام داد که به فلانی بگویید اینجا بیاید. خدمت ایشان رسیدیم. امام تنها بود. شروع سخن ایشان، گفت‌وگو درباره حزب خلق مسلمان بود. امام فرمودند: ما می‌دانیم که اجانب به خصوص آمریکا با این

تقابل با حزب جمهوری اسلامی

مروری گذرا بر عملکرد حزب خلق مسلمان و آیت‌الله شریعتمداری

ایشان داده شده است و این کار را نوعی تأیید عملی از فرد توطئه‌گر تلقی کرده‌اند، پشیمانم و استغفار می‌کمم و استغفر الله ربی و اتوب الیه و از این قصور یا تقصیر به درگاه خداوند متعال استغفار می‌کنم.»

پس از روشن شدن نقش شریعتمداری در کودتا بود که دیگر مدارای انقلابیون و نظام با او پایان یافت و او از جانب جامعه مدرسین حوزه علمیه قم از مرجعیت خلع شد. در بیانیه جامعه مدرسین آمده بود: «با بنا به وظیفه شرعی بر خود لازم دانستیم که سقوط مشارالیه از شایستگی مرجعیت را با تصریح اعلام نماییم تا افرادی از مسلمانان که در حالت تردید و دودلی بودند، تکلیف خود را بدانند و حیثاً با تقلید خود به اسلام و انقلاب ضربه وارد نکرده باشند.»

شریعتمداری نه تنها از طراحی کودتا خبر داشت؛ بلکه این‌گونه برنامه‌ریزی شده بود که او بتواند بعد از کودتا در تلویزیون با مردم صحبت کند. جریان «نقاب» و عوامل کودتا، برنامه‌ریزی عمیقی بر روی او کرده بودند. «ایرج درخشنده» از ساواکی‌های جذب شده به کودتا از قول «احسان بنی‌عامری» می‌گفت: «با علما و روحانیونی که طرفدار آیت‌الله شریعتمداری می‌باشند، دست به دست هم دادیم تا یک اسلام‌نویز در سطح مملکت پیاده‌کنیم.»

پذیرا شده‌اید، یا آگاهید یا ناگاه. مصلحت شما این است که فوراً در جراید و رادیو و تلویزیون اعلام کنید که از این حزب برکنار هستید و مسائل آن به هیچ وجه به شما ارتباط ندارد، تا حیثیت شما محفوظ باشد.»

آقای فلسفی می‌گوید، من همان موقع حرکت کردم و به منزل آقای شریعتمداری رفتم. پیام امام را به ایشان رساندم، اما ایشان نپذیرفت. با آشکار شدن بیشتر ماهیت انحرافی این حزب بود که سرانجام حدود یک ماه بعد در ۱۵ دی ماه سال ۱۳۵۸ آقای شریعتمداری اطلاعیه‌ای منتشر کرد و ناچاراً تعطیلی تمام دفاتر حزب و فعالیت‌های آن را اعلام کرد. شریعتمداری تحت تأثیر اطرافیان خود قرار داشت و اگر چه در آغاز اختلاف‌ها را علنی نکرد، اما کم‌کم در عمل راه دیگری را برگزید تا آنجا که با افشا شدن جزئیات «کودتای نوژه» که در آن بمباران بسیاری از ادارات، بیت امام و... طراحی شده بود، به واسطه اعترافات قطب‌زاده و سیدمهدی مهدوی، انگشت‌های اتهام به جانب او رفت و در نهایت ناگزیر به اعتراف و ابراز ندامت شد: «از اینکه فکر صحیح در این کار نکرده‌ام و اینها را راه داده‌ام و گزارش اینها را شنیده‌ام و به مقامات، به موقع اطلاع نداده‌ام، خودم را در پیشگاه خداوند مقصر می‌دانم و بسیار پشیمانم. اینکه به سیدمهدی مهدوی پول فرستادم هر چند به عنوان قرض به

انقلاب خیلی دشمن هستند و با وسایل گوناگون به آن ضربه می‌زنند. حالا اول کار است که آمده‌اند و حزب درست کرده‌اند. این حزب خلق مسلمان علی‌التحقیق ریشه خارجی دارد. این کلمه «خلق» را داخل عنوان حزب گذارده‌اند مثل اینکه کلمه «دموکراسی» را می‌خواستند داخل نام «جمهوری اسلامی ایران» کرده و بگویند: «جمهوری دموکراتیک اسلامی ایران»؛ خلق مسلمان هم یعنی همین، خلق در فارسی همین توده است. اینها می‌خواهند از همین حالا میان مسلمانان زمینه جنگ درست کنند و بگویند حزب جمهوری اسلامی و حزب خلق مسلمان، این قضیه ضربه‌زدن به انقلاب و پایمال کردن خون‌های مسلمانان است. می‌خواهند این انقلاب را بکنند و این موفقیت‌را از بین ببرند و یک چیز دیگر جایش بگذارند که منافع خودشان را تأمین کنند. مشکل این است که آقای شریعتمداری به نام یک آیت‌الله وابستگی خودش را به این حزب اعلام کرده و آن را وابسته به خود معرفی کرده است. یعنی بین این حزب و بین آقای شریعتمداری ارتباط هماهنگی و هم‌رنگی برقرار است. این کار خیلی خطرناک است. ممکن است تمام زحمت‌ها به هدر برود. اینکه گفتیم شما بیایید، برای این است که بگویم پیش آقای شریعتمداری بروید و به طور خصوصی از قول من به ایشان بگویید این کار را اجنبان کرده‌اند، شما که این مطلب را

دهلیز

مروری بر برنامه دولت موقت برای جنگنده‌های اف ۱۴

خیانت نظامی!

مهدی دنگچی

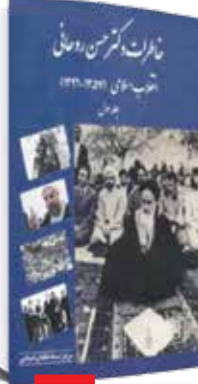
پژوهشگر تاریخ

در ستاد ارتش، خیلی صحبت کردیم و متوجه شدیم این کار مانند پس دادن هواپیماهای اف ۱۶ در زمان بختیار، خیانت بسیار بزرگی است که باید جلوی آن را گرفت...

در این میان فقط هواپیماهای اف ۱۴ در دست ایران بود که آن را هم می‌خواستند پس بگیرند، زیرا در خاورمیانه فقط ایران از این نوع هواپیما در اختیار داشت؛ حتی اسرائیل و عربستان هم از این نوع هواپیماها نداشتند. روزی که وزیر امور خارجه اعلام کرد که دولت قصد دارد هواپیماهای اف ۱۴ را به آمریکا پس بدهد، من بسیار نگران شدم و به دکتر بهشتی زنگ زدم و قرار ملاقات گذاشتم و در دیدار با ایشان درباره این ماجرا صحبت کردم و گفتم: اجرای این تصمیم بسیار خطرناک و مانند تقلیل دوره سربازی به یک سال، نوعی «خیانت» است.

دکتر بهشتی در پاسخ گفت: این آقایان در شورای انقلاب، موضوع فروش هواپیماهای اف ۱۴ را مطرح کردند و گفتند: ما قادر به

استفاده از این هواپیماها نیستیم، زیرا کادر فنی و خلبانان این جنگنده‌ها، آمریکایی‌ها بودند و بسا رفتن آنها از کشور، کسی توانایی پرواز و تعمیرات این هواپیماها را ندارد. گفتیم: چنین چیزی نیست و ما به تعداد کافی خلبان و متخصص فنی داریم. ایسن حرف‌ها بی‌پایه است و آقایان می‌خواهند هواپیماها را به آمریکا پس دهند.»

محمد گنجی

محقق تاریخ

«پورتوریکو» مجمع الجزایری است در شمال شرقی منطقه کارائیب که از زمان ورود کریستف کلمب به آمریکا تحت سیطره اسپانیایی‌ها بود. در سال ۱۸۹۸، پس از شکست اسپانیا، این سرزمین به کنترل استعمارگر ایالات آمریکایی‌ها درآمد که این استعمار تاکنون ادامه دارد.

در سال اول حاکمیت ایالات متحده تغییرات وسیعی در اقتصاد این جزیره صورت گرفت. پیشتر اقتصاد جزیره بر پایه کشاورزی بود و تعداد زیادی خرده‌مالک وجود داشت. قهوه مهم‌ترین محصول بود که به ماشین‌آلات سنگین و سرمایه‌گذاری عظیم احتیاج نداشت و در واحدهای کوچک تولید می‌شد و حدود ۴۰ درصد از زمین‌ها به کشت این محصول اختصاص داشت. حدود ۳۲ درصد دیگر زمین‌ها برای کاشت آن گروه از مواد غذایی به کار می‌رفت که به مصرف مردم جزیره می‌رسید. حدود ۱۵ درصد دیگر نیز به شکر و فقط ۱ درصد به تنباکو اختصاص داشت و بیشتر این اقتصاد هم در دست اهالی پورتوریکو بود. اولین اثر مخرب تصرف این جزیره به دست ایالات متحده، ریشه‌کن شدن صنعت قهوه بود؛ زیرا با توجه به ساختار گمرکی ایالات متحده، صادرات قهوه به اروپا دیگر نمی‌توانست به طور مستقیم و مانند گذشته سودمند باشد. قهوه پورتوریکو

مروری بر سلطه استعمارگران آمریکایی بر پورتوریکو

نابودی کشتزارهای قهوه

باید به وسیله کشتی‌های باربری آمریکای شمالی به ایالات متحده حمل می‌شد؛ در نتیجه این محصول در بازار ایالات متحده قدرت رقابت نداشت. طوفان سال ۱۸۹۹ و کاهش ارزش پول که در جریان تحمیل پول ایالات متحده به جزیره صورت گرفت، به این معنی بود که طبقه کوچک تولیدکنندگان با یک ضربه ریشه‌کن شدند، سپس بنگاه‌های انحصاری ایالات متحده وارد عمل شدند و اراضی حاصل‌خیز را میلی‌متر به میلی‌متر تحت کنترل خود درآوردند. مردم جزیره فقط به یک محصول وابسته شدند و آن نیشکر بود. در طول سه دهه اول حاکمیت ایالات متحده، تولید نیشکر ۱۲۰۰ درصد افزایش یافت که بیشتر آن را چهار شرکت ایالات متحده کنترل می‌کردند.

تنباکو هم به همین ترتیب اهمیت فراوانی پیدا کرد؛ طوری که ۸۰ درصد این محصول در جهت منافع ایالات متحده کنترل می‌شد. تولید این کالاها برای بازار ایالات متحده، کشت مواد غذایی برای مصرف داخلی جزیره را از بین برد و بازار پورتوریکو به چنگ بنگاه‌های کشاورزی ایالات متحده افتاد. این انتقال مالکیت و تغییر نوع محصول به تمرکز وسیع مالکیت اراضی منجر شد. تا سال ۱۹۴۰، ۸۰ درصد زمین‌های کشاورزی به مالکیت شرکت‌های بزرگ و مالکانی درآمد که وسعت زمین‌های آنها حدود ۵۰۰ جریب یا بیشتر بود و دهقانان پورتوریکویی همگی بی‌زمین شدند.

ظلم ناپذیری و سلطه‌ستیزی

محمدجواد باری
کارشناس علوم سیاسی

انقلاب اسلامی در مقطعی از زمان رخ داد که جهان بین دو ابر قدرت شرق و غرب تقسیم شده بود. این دو ابر قدرت هر کدام با مکتب فکری، گفتمان سیاسی و نظامات فرهنگی، اقتصادی و نظامی خود، دو انتخاب را پیش روی جوامع و کشورهای ضعیف و متوسط قرار داده بودند؛ سلطه‌گر شدن و پیوستن به نظام سلطه و قرار گرفتن در جرگه و سیطره یکی از این دو ابر قدرت یا سلطه‌پذیر شدن. به ظاهر راه دیگری برای کشورها و رهبران آنها متصور نبود. وقوع انقلاب اسلامی به طور باور ناپذیری این شرایط دوقطبی را با وجود اتحاد دو ابر قدرت برای مقابله با آن دشمن مشترک تغییر داد و راه سومی را پیش پای بشر گذاشت. این راه سوم به تعبیر رهبر حکیم انقلاب، سلطه‌ستیزی بود. این آرمان و هدف متعالی را بسیاری از انسان‌ها و کشورهای آزادی‌خواه پسندیدند و در نظر یا عمل با تاسی از آن در روند مبارزه عملی-همانند گروه‌های جهادی منطقه غرب آسیا-با منازعه منفی روانی- رسانه‌ای- همانند غالب کشورهای جهان- با سلطه‌گران قرار گرفتند. آنچه مهم بود پیام و هدف انقلاب مبنی بر ظلم ناپذیری و مبارزه با ستم بود که به دنیا صادر شد.

چالش غرب، اسلام و پیروزی انقلاب

تا سال ۲۰۰۰ میلادی حدود ۵۰۰ پان‌نامه درباره انقلاب اسلامی در آمریکا نوشته شده است که این بیانگر اهمیت انقلاب اسلامی برای آنهاست؛ چراکه انقلاب اسلامی بعد از ۳۰۰ سال معادلات قدرت را به هم زد. در دورانی که منطق اقتصاد، نظامی‌گری و اصالت قدرت و ثروت حاکم بود، انقلاب اسلامی در راستای مفاهیمی چون عدالت، ارزش‌های انسانی، خیرخواهی و توجه به انسان و خدا ایجاد شد و اهداف والایی برای قدرت بازتعریف کرد. «ساموئل هانتینگتون» استراتژیست کهنه‌کار آمریکایی می‌گوید: «دلایل درگیری تازه میان اسلام و غرب، در پرسش‌های بنیادینی نهفته است که به قدرت و فرهنگ مربوط می‌شود؛ چه کسی باید اعمال سلطه کند؟ و چه کسی باید تحت سلطه باشد؟ تفاوت در دو برداشت از اینکه چه چیزی درست است و چه چیز

غلط، و در نتیجه حق با کیست و باطل کدام است. تا زمانی که اسلام و غرب بمانند، این درگیری بنیادین میان دو تمدن بزرگ و شیوه‌های زندگی، تعیین‌کننده رابطه آنها در آینده است.»

«میشل فوکو» جامعه‌شناس شهیر فرانسوی انقلاب اسلامی را این‌گونه توصیف می‌کند: «انقلاب اسلامی ایران روح جهان بود و بهرآسانی اگر این روح دیر یا زود به تمام جغرافیای ذهن و عین این عالم مستولی شود آیا در آن صورت باز هم بازوان پرتوان و پنجه‌هایی وجود خواهند داشت تا در جهت مطامع زورمداران و استعمارگران عصر فرانو به منابع ملت‌ها جنگ‌اندازی کنند؟» «نوام جامسکی» سیاستمدار کهنه‌کار آمریکایی نیز چنین می‌گوید: «ایران در سال ۱۳۵۷ با تحقق انقلاب اسلامی با گذر از خط قرمزها مستقل شد و از سیاست‌های آمریکا که می‌خواست همه تابعش باشند و هر چه می‌گوید، گوش کنند، سرپیچی کرد و همین مسئله باعث شد که سردمداران کاخ سفید رفتارهای خصمانه‌ای را در مقابل این انقلاب در پیش بگیرد. آمریکا ایران را در نقض حقوق بشر متهم می‌کند در حالی که مبارزان صربستان، اشغال عراق یا افغانستان و اقدامات دیگر نشان می‌دهد که چه کسی ناقض حقوق بشر است.» ۲ همان‌طور که مسیحیت ۳۰۰ سال، رنسانس ۲۰۰ سال و اسلام در ایران ۲۰۰ سال زمان برد تا به تفکر و فرهنگی فراگیر تبدیل شود و دشمن نمی‌خواهد این مجال را به ما بدهد. قرن‌ها صبوریم لازم است تا ملتی به نقطه عطفی بزرگ برسد و موجد دوره تاریخی نو شود و ملت‌ها را به دنبال خود بکشاند. «هانتینگتون» معتقد بود نظریه پایان تاریخ و اینکه لیبرال دموکراسی به عنوان نسخه نهایی زندگی بشر در همه‌زمینه‌هاست، در مسیر خود با تمدن اسلامی رو به روست که تحرک دارد و نوزایی می‌کند. در فضای داخلی کشور مشغولیت زیاد مسئولان و مردم مانع کارهای تئوریک شد و مبانی قدرت اسلامی را تئوریزه و معرفی نکردیم.

دو مؤلفه قدرت انقلاب

انقلاب اسلامی دو مؤلفه مهم را مطرح کرد؛ اول، باور، اعتقاد و استقامت؛ یعنی معدل امکانات مادی (ثروت، دانش، جمعیت و سرزمین) در کنار باور و اعتقاد. اگر باور ضعیف باشد، کمترین امکانات را می‌دهد؛ مقاومت اسلامی یعنی

داشتن باور و ایستادن بر آن با حداقل امکانات. امام خمینی (ره) با ایستادگی بر این اصل، آن را محقق کرد، قرآن کریم نیز می‌فرماید: «هرگاه بیست نفر با استقامت از شما باشند بر دو بیست نفر غلبه می‌کنند، و اگر صد نفر باشند بر هزار نفر از کسانی که کافر شدند، پیروز می‌گردند.» (انفال/۶۶)

مؤلفه دوم، باور به قدرت الهی بود؛ امام خمینی (ره) نشان داد می‌توان از منبع دیگر قدرت هم بهره برد؛ همان‌طور که خداوند تعالی در سوره انفال آیات ۱۱، ۱۲ و دیگر آیات وعده کمک و امدادهای غیبی را به مؤمنان داده است. انقلاب اسلامی با این دو مؤلفه جهان را متلاطم و عرصه جدیدی از قدرت را بازتعریف کرد. با همین سازوکار، ایران امروز به مرحله توازن قدرت با آمریکا رسید، در حالی که در گذشته زیر سلطه آن قرار داشت.

انقلاب اسلامی در فضای مادی‌گرایی حاکم بر جهان اسلام، تشیع را احیا کرد. بعد از انقلاب، جغرافیای تشیع از تعداد پنج کشور به ۱۲۰ کشور گسترش یافت. ۳ جریان شرق‌شناسی طی هشت قرن مطالعه درباره اسلام صدها کتاب تألیف کرد؛ اما به اندازه یک جلد درباره تشیع از آن بیرون نمی‌آید. «گوستاو لوبون» ۵۰ سال مطالعه متمرکز درباره اسلام داشته است، اما در زمینه تشیع به اندازه یک روز هم بحث و تألیف نکرده است. حتی دائرةالمعارف دین اسلام در اروپا با اشارات گذرا از کنار تشیع رد شده است، که یکی از دلایل آن آگاهی

آفاق

ماهیت‌شناسی و نحوه استمرار انقلاب اسلامی - ۷۹

اصول اخلاقی ثابت

هر نوع هدایت و فلسفه ظهور انبیا نیز ضرورت خود را از دست خواهد داد. ضمن اینکه هیچ الگو و اسوه‌ای نمی‌تواند مطلق باشد، پس: اول اینکه، یک سلسله اصول بنیادین و ثابت در مکتب اسلام و انقلاب اسلامی وجود دارد که هرگز کهنه نمی‌شوند و مجموع آنها ملکات و فضایل اخلاقی را تشکیل می‌دهند و تنها راه رسیدن به کمال حقیقی و واقعی هستند. دوم اینکه، چون احکام اسلام همیشگی هستند، پس باید آنها را غیر قابل نسخ تلقی کنیم. امام خمینی (ره) با استناد به آیه «وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَحْوِيلًا»^۱ (فاطر/۴۳) می‌فرماید: «این دلیل همیشگی بودن سنت و دستور خدایی است.»^۲ سوم اینکه، روایات متعددی بر این امر دلالت دارد که هدف از بعثت انبیا تمیم مکارم اخلاق و تزکیه انسان است. بدیهی است زیرا اقتضای غایت‌مندی و هدف‌دار بودن جهان و انسان، وجود یک سیر حرکتی ثابت و مشخص به سمت غایت است. همچنان‌که با نظام‌مندی جهان نیز مغایرت دارد و اصل کمال و کمال‌گرایی را نیز زیر سؤال خواهد برد، چون تکامل صرف تغییر نیست؛ بلکه به وحدت مسیر و معیار ثابت و مطلق نیاز دارد و بدون آنها تکامل معنا پیدا نمی‌کند.

نکته دیگر اینکه، چون اصل نسبیت اخلاقی مبتنی بر نوعی انسان محوری است و بر اساس آن انسان‌ها مجاز می‌شوند تا هر اصلی را مبنای ارزش‌های خود تلقی کنند، در نتیجه مفاهیم معروف و منکر نیز ثابت نخواهند ماند؛ بنابراین این

عباسعلی عظیمی‌شوشتری
عضوهیئت‌علمی پژوهشگاه امام‌صادق(ع)

سیاست نامه

بررسی اندیشه سیاسی
آخوند خراسانی - ۲۹

محلاتی و سلطنت مشروطه

فتح‌الله بریشان
پژوهشگر اندیشه سیاسی

با وجود این موضوع که نگرش فقهی-سیاسی آخوندخراسانی به اندازه گستره و اثرگذاری نگرش اصولی وی چندان رواج نیافته است؛ اما تأثیر این نگرش را بر افکار فقهی-سیاسی برخی فقیهان معاصر شیعی، دست کم در جهت ایجاد نوعی هم‌سویی و هم‌افقی می‌توان مشاهده کرد. این اثرگذاری از دوران حیات آخوند آغاز می‌شود و کم و بیش تا زمان حاضر به ویژه در بین برخی گروه‌هایی که به دنبال مستمسکی برای نقد و مخالفت با پارادایم هم‌ژن نظری ولایت فقیه از منظر امام خمینی (ره) هستند، ادامه می‌یابد. به نظر می‌رسد، با تکیه بر فرضیه‌های نظری و روش‌شناختی سلسله مقالات این ستون درباره آخوندخراسانی و بررسی افکار فقهی-سیاسی آن دسته از فقیهان که متأثر از وی هستند، بتوان به منطق تفکیک نگرش اصولی از نگرش فقهی-سیاسی آخوند در بحث اثرگذاری پی برد.^۱

گفتنی است، نگرش اصولی آخوندخراسانی در زمینه سنت عقلانی اجتهاد و مکتب اصولی قرار می‌گیرد و نگرش فقهی-سیاسی وی در زمینه مشروطیت و تجدید نظر و تحدید نظم سلطانی استفاده می‌شود؛ از این‌رو، چون فقهای شیعه در دوران معاصر، به لحاظ اصولی در چارچوب این مکتب اصولی جای می‌گیرند و به لحاظ نظری و تا اندازه زیادی به لحاظ عملی در چنین زمینه‌ای اجتهاد می‌کنند، تداوم نگرش اصولی آخوندخراسانی امکان‌پذیر می‌نماید و اقبال زیادی نیز به آن صورت می‌گیرد؛ اما تا زمانی که اندیشه فقهی-سیاسی فقیهان بعدی در چنین زمینه‌ای مجال ظهور می‌یابد، می‌توان تداوم آن را مشاهده کرد، اما چون بسیاری از فقیهان بعدی در چنین زمینه‌ای تأمل فقهی-سیاسی نمی‌کنند، این نگرش رواج نمی‌یابد.

برخی از مهم‌ترین فقیهانی که از نگرش فقهی-سیاسی او تأثیر گرفته‌اند، به اختصار معرفی می‌کنیم: بی‌تردید، شیخ محمد اسماعیلی محلاتی غروی نخستین فقیهی است که در حلقه فکری و فقهی-سیاسی آخوندخراسانی جای می‌گیرد. وی از علمای مشروطه‌خواه و از همکاران آخوند است. محلاتی در نزد آخوندخراسانی از چنان جایگاهی برخوردار است که به عنوان یکی از اعضای حلقه اجتهادی یا شورای استفتای او انتخاب می‌شود. محلاتی افزون بر مشاوره و شرکت در گفت‌وگوهای علمی و فقهی آخوندخراسانی در شورای استفتا، به طور مستقل در زمینه مشروطیت این فعالیت‌های علمی مهمی انجام می‌دهد. در این باره می‌توان به صدور یک لایحه مهم درباره حقیقت مشروطیت و مراد از سلطنت مشروطه و تدوین رساله‌ای موسوم به «النالی المربوطه فی وجوب المشروطه» اشاره کرد. محلاتی در این لایحه که محرم ۱۳۲۷ق صادر می‌کند، سلطنت مشروطه را این‌گونه تعریف می‌کند: «مراد از سلطنت مشروطه، در لسان همه اهل علم، غیر از این نباشد که خیالات شاه و حواس او، خودسر و رها نشود که هر خرابی خواست در مملکت بکند، بلکه میزان عمل جمیع آنها از روی قانون منضبط باشد که به صواب دید عقلای مملکت که از طرف ملت برای شور در این امور انتخاب کرده‌اند، مقرر شده باشد.»^۲

منبع:
۱- منصور میراحمدی، اندیشه سیاسی آخوندخراسانی، ص ۳۸۸-۳۸۹.
۲- همان، ص ۳۹۷-۳۹۸.
۳- هرگز برای سنت خدا ذکر نمی‌نخواهی یافت.
۴- امام خمینی (ره)، همان.
۵- همو، شرح چهل حدیث، ص ۵۱۱.

فجر ۳۸

برای ایران

مینا حیدری

روزنامه‌نگار

«درخت گردو» فیلمی ساخته «محمدحسین مهدویان» به نویسندگی «ابراهیم امینی» و «حسین حسینی» است. مهدویان در اثر جدید خود دغدغه‌ای را روایت می‌کند، که بغضی در گلوئی ایران است؛ «بمباران شیمیایی سردشت»

درخت گردو، درباره مردی است که جنگ، زندگی آرام و عاشقانه‌اش را نابوده کرده و همسر باردار و سه فرزندش را از او گرفته و کودک نوزادش را پس از مرگ تمام خانواده به دست سرنوشته سپرده است؛ در پایان فیلم این مرد به ندای حق طلبی مردم سردشت در دادگاه لاهه تبدیل می‌شود. *راوی داستان*، «هما» آموزگار روستای محل فاجعه است. روایت مهدویان با لحظات اختصار «اوس قادر» آغاز می‌شود؛ همه اهالی در خانه او جمع هستند و مردی بر بالین او قرآن می‌خواند، داستان از نگاه‌ها به سال ۶۶ برمی‌گردد؛ جایی که رها شدن آخرین بمب شیمیایی جنگنده رژیم بعثی صدام فاجعه زندگی اوس قادر را رقم می‌زند.

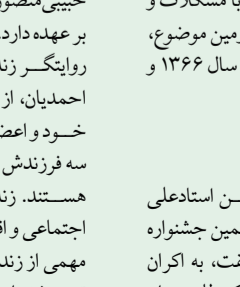
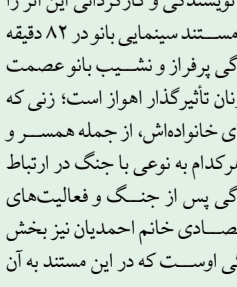
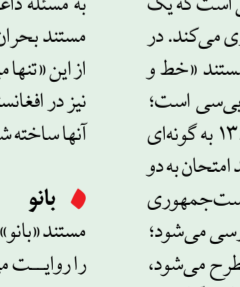
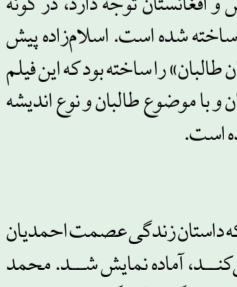
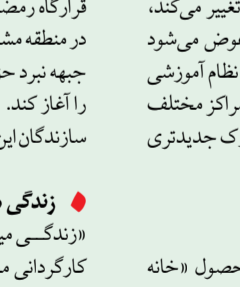
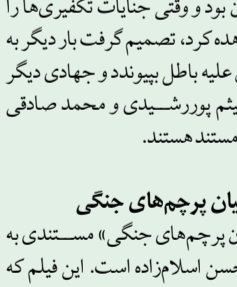
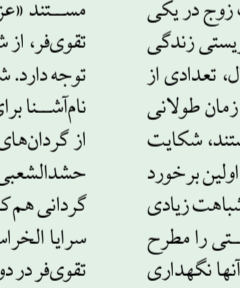
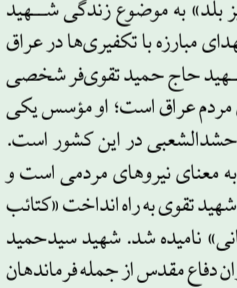
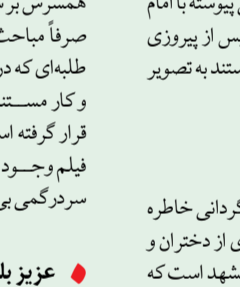
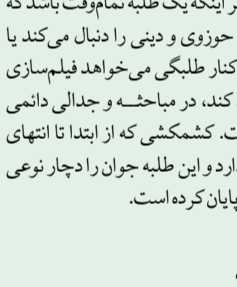
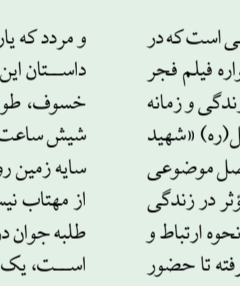
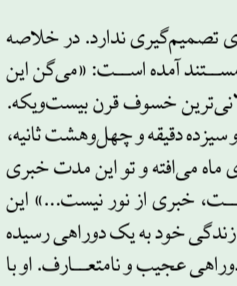
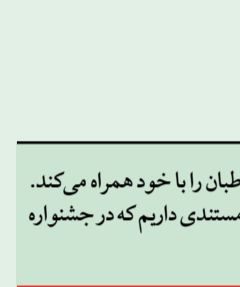
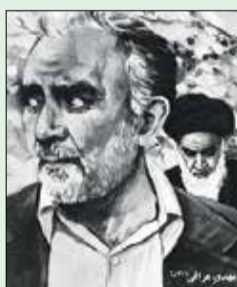
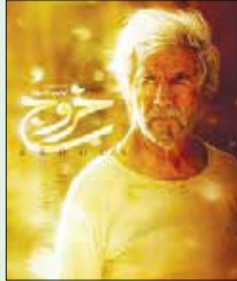
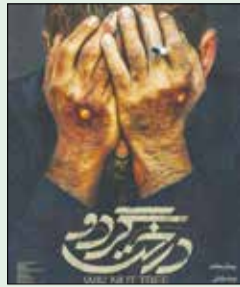
مهدویان اگرچه در درخت گردو به ژانر مستند که فعالیت خود را از آن آغاز کرد، وفادار مانده است، اما تلاش می‌کند با اضافه کردن جزئیات و داستان‌ها و گره‌های جانی روایت خود را تأثیرگذارتر کند، روایت‌هایی که البته در برخی موارد، مانند رابطه هما و همسرش نه تنها به داستان کمک نمی‌کند، بلکه بیننده را بیشتر سردرگم کرده است.

«پیمان معادی» در نقش اوس قادر داستان را به خوبی پیش می‌برد و تصاویر بسته کارگردان به خوبی، مخاطب را با اوس قادر همراه می‌کند و صحنه بازگشت اوس قادر به روستا و جست‌وجوی خانواده مخاطب را کاملاً در فضای داستان قرار می‌دهد و از همان لحظه‌های ابتدایی فیلم، اشک بسیاری از بینندگان را سرازیر می‌کند.

مراحل پایانی فیلم و حضور اوس قادر در دادگاه لاهه و تغییر شیوه فیلم‌برداری به دیجیتال، توانسته فضا را برای مخاطب زیباتر نشان دهد، اما شخصیتی که از اوس قادر در لاهه به نمایش در می‌آید، دقیقاً آن چیزی نیست که بیننده انتظارش را دارد و تنها یک جمله کلیدی در آن وجود دارد: «اگر ما کردها امید نداشتیم، خیلی وقت پیش مرده بودیم».

«حبیب خزایی‌فر» با موسیقی ای شگفت‌انگیز صحنه‌های فیلم را همراهی می‌کند؛ نوازی که همچون «شهر خاموش» کیهان کلهر، جانگداز است و شاید بتوان گفت موسیقی آندوه و غم این داستان را دوچندان کرده است.

این اثر یک فیلم ضدجنگ است؛ اما پایان‌بندی آن یکی دیگر از نقاط ضعف فیلم است که به شدت اغراق شده و گویی کارگردان قصد دارد فقط به گونه‌ای داستانش را به پایانی امیدوارکننده نزدیک کند، اما به هر حال درخت گردو اثری است که می‌تواند در حافظه تصویری بسیاری از بینندگان ماندگار شود.

نگاهی به دغدغه‌های دینی و انقلابی در سینمای ایران

در جشنواره فجر چه می‌گذرد؟

گروه فرهنگ / جشنواره فیلم فجر را می‌توان مهم‌ترین اتفاق سینمایی کشور نامید؛ رویدادی که بسیاری از اهالی رسانه، هنرمندان و مخاطبان را با خود همراه می‌کند. سی‌وهشتمین دوره این جشنواره از ۱۲ بهمن ماه آغاز شده است و تا ۲۲ بهمن ماه ادامه دارد. در این گزارش نگاهی به فیلم‌های سینمایی و مستندی داریم که در جشنواره امسال اکران شدند و دغدغه‌های دینی و انقلابی داشتند.

روز بلا

فیلم سینمایی «روز بلا» به کارگردانی بهروز شعبویی و تهیه‌کنندگی محمدرضا تخت‌کشیان ساخته شده است. در این فیلم که با سرمایه‌گذاری مرکز فیلم و سریال سازمان «اوج» تهیه شده است، بابک حمیدیان، لیلا زارع، محمدعلی محمدی، مسعود دلخواه، زکیه بهبهانی، ساغر قناعت، پاشا جمالی، داریوش ارجمند و محسن کبایی حضور دارند.

این فیلمی روایتی از زندگی یک روحانی خوش‌نام و چهره تلویزیونی به نام عماد است. او ناگهان با اتهام‌های جدی پلیس مواجه می‌شود که خود و خانواده‌اش را در موقعیت پیچیده‌ای قرار می‌دهد. «روز بلا» پس از «دهلیز»، «سیانور» و «دارکوب» چهارمین فیلم سینمایی بهروز شعبویی در مقام کارگردان است.

لباس شخصی

فیلم سینمایی «لباس شخصی» نیز از محصولات جدید مرکز فیلم و سریال سازمان هنری رسانه‌ای «اوج» به کارگردانی امیرعباس ربیعی و تهیه‌کنندگی حبیب والی‌نژاد است. این فیلم که اثری تاریخی-سیاسی است، برخی اتفاقات دهه ۱۳۶۰ و فعالیت پیچیده حزب توده در ایران را نمایش می‌دهد. مهدی نصرتی، توماج دانش‌پهزادی، مجید پتکی، میلاد افواج، عماد درویشی، مهیار شاپوری، احمد لشتی، شهاب بهرامی، روزبه رنوفی، کیوان محمودنژاد، نجلا نظریان و ماه‌منیر بیطاری از جمله بازیگران این فیلم سینمایی هستند.

در خلاصه داستان لباس شخصی آمده است بهترین حربه برای ضربه، دوستی است؛ چون پیچیدگی در سادگی اوست.

روز سفر

«روز سفر» فیلمی به کارگردان سعید ملکان، روایتی از یک اتفاق ملتهب معاصر است. امیر جدیدی و ساعد سهیلی دو نقش اصلی این فیلم هستند. در کنار این دو بازیگر، چند بازیگر خارجی و تعدادی از بازیگران تئاتر هم هنرنمایی می‌کنند. فیلم‌نامه روز سفر را سعید ملکان و بهرام توکلی به صورت مشترک به نگارش درآوردند.

تمرکز این فیلم بر شخصیت عبدالملک ریگی است؛ سال گذشته نیز فیلم «شبی که ماه کامل شد» با محوریت موضوع فعالیت‌های این شخصیت توانست جوایز برنده اصلی جشنواره شود. پیشتر «حسین انتظامی» رئیس سازمان سینمایی وعده ساخت «ریگی ۲» را داده بود، پروژه‌ای که برخی آن را دنباله «شبی که ماه کامل شد» به کارگردانی نرگس آبیاری دانستند؛ اما این تحلیل رسانه‌ای بلافاصله با واکنش «محمدحسین قاسمی» تهیه‌کننده فیلم آبیاری مواجه شد که در قالب بیانیه‌ای هر گونه ارتباط را میان پروژه‌های که انتظامی وعده آن را داده بود، با

فیلم خود تکذیب کرد. بر همین اساس، زمانی که به صورت غیررسمی زمزمه ارتباط را داستان فیلم «روز سفر» با ماجرای ریگی در برخی محافل مطرح شد، مشخص شد این فیلم همان پروژه‌ای است که پیشتر رئیس سازمان سینمایی وعده آن را داده بود.

آبادان یازده ۶۰

فیلم سینمایی «آبادان یازده ۶۰» به کارگردانی مهرداد خوشبخت و تهیه‌کنندگی حسن کلایی، یکی دیگر از محصولات مرکز فیلم و سریال سازمان «اوج» و اثری متفاوت در حوزه دفاع مقدس است که شروع جنگ ایران و عراق را نمایش خواهد داد.

در خلاصه داستان این فیلم سینمایی آمده است: مردم غیور آبادان، شهر در آستانه سقوط قرار گرفته است! علی‌رضا کمالی، حسن معجونی، شبنم گودرزی، حمیدرضا محمدی و نادر سلیمانی در این فیلم سینمایی ایفای نقش می‌کنند.

درخت گردو

«درخت گردو» پنجمین اثر سینمایی به کارگردانی محمدحسین مهدویان است که تهیه‌کنندگی آن را سیدمصطفی احمدی برعهده دارد. در این فیلم سینمایی بازیگرانی از جمله مهران مدیری، پیمان معادی و مینا ساداتی بازی می‌کنند. از آنجا که موضوع این فیلم بمباران شیمیایی سردشت است، بخش‌های اعظم آن در کردستان (شهرستان بانه) فیلم‌برداری شده است. محمدحسین مهدویان، کارگردان درخت گردو پیش از این ساخت فیلم‌های سینمایی «ایستاده در غبار»، «لاتاری»، «ماجرای نیمروز» و «ارد خون» را در کارنامه خود داشت.

خروج

فیلم سینمایی «خروج» به کارگردانی ابراهیم حاتمی‌کیا و تهیه‌کنندگی حبیب والی‌نژاد فیلمی مهم در جشنواره سی‌وهشتم است. فرامرز قریبیان، پانته‌آبناهی‌ها، جهانگیر الماسی، مهدی قفیه، محسن صادقی‌نسب، محمد فیلی، آتش تقی‌پور، اکبر رحمتی، رامین پور ایمان، حمید ابراهیمی، مسعود رحیم‌پور، علیرضا مهران و سام قریبیان به همراه کامبیز دیرباز، گیتی قاسمی و محمدرضا شریفی‌نیا در فیلم سینمایی خروج ایفای نقش کرده‌اند.

این فیلم زندگی گروهی پنهان‌کار شهرستانی را روایت می‌کند که محصول‌شان بر اثر بارش شدید باران، آب خورده و وعده‌هایی که به آنها داده شده است، پوچ درآمده‌اند. این گروه تصمیم می‌گیرند برای اعتراض به وضعیت‌شان نزد هیئت دولت در نهادریاست جمهوری بروند.

مهدی عراقی را بکش

«مهدی عراقی را بکش» مستندی به کارگردانی

و تهیه‌کنندگی عبدالرضا نعمت‌اللهی است که در بخش مستند سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر اکران شد. این مستند روایتی از زندگی و زمانه شیش ساعت و سیزده دقیقه و چهل و هشت ثانیه، سایه زمین روی ماه می‌افته و تو این مدت خبری از مهتاب نیست، خبری از نور نیست... این طلبه جوان در زندگی خود به یک دوره‌ای رسیده است، یک دوره‌ای عجیب و نامتعارف. او با همسرش بر سر اینکه یک طلبه تمام‌وقت باشد که صرفاً مباحث حوزوی و دینی را دنبال می‌کند یا طلبه‌ای که در کنار طلبگی می‌خواهد فیلم‌سازی و کار مستند کند، در مباحثه و جدالی دائمی قرار گرفته است. کشمکش که از ابتدا تا انتهای فیلم وجود دارد و این طلبه جوان را دچار نوعی سردرگمی بی‌پایان کرده است.

قصه دختران فروغ

مستند «قصه دختران فروغ» به کارگردانی خاطره حناچی روایتگر زندگی تعدادی از دختران و پسران بدسرپرست ساکن شهر مشهد است که مدت زمان زیادی همراه با یک زوج در یکی از مراکز خصوصی وابسته به بهزیستی زندگی می‌کنند. بعد از گذشت چند سال، تعدادی از جوانان این مرکز علیه این زوج که زمان طولانی آنها را پدر و مادر خودشان می‌دانستند، شکایت می‌کنند. این مستند ۷۱ دقیقه‌ای در اولین برخورد از نظر سوزنده به مستندهای دیگر شباهت زیادی دارد، داستان کودکان بی‌سرپرستی را مطرح می‌کند که یک زوج در مرکزی از آنها نگهداری می‌کنند؛ اما در ادامه نه تنها سوز تغییر می‌کند، بلکه دیدگاه مخاطب به موضوع عوض می‌شود و نسبت به آموزش برای کودکان و نظام آموزشی کلی در خانواده و به شکل ویژه در مراکز مختلف نگهداری این کودکان به درک جدیدتری می‌رسد.

امتحان

مستند «امتحان» جدیدترین محصول «خانه مستند» به کارگردانی سجاد ریاحی است که یک علامت سؤال ۳۸ ساله را بازسازی می‌کند. در واقع امتحان پاسخی تصویری به مستند «خط و نشان رهبری» محصول شبکه بی‌بی‌سی است؛ زیرا در این مستند اتفاقات دهه ۱۳۶۰ به گونه‌ای تحریف‌شده بیان می‌شود. در مستند امتحان به دو حادثه تاریخی مربوط به دوران ریاست‌جمهوری آیت‌الله‌خامنه‌ای در دهه ۱۳۶۰ بررسی می‌شود؛ اولین چالشی که در این دوران مطرح می‌شود، انتخاب نخست‌وزیر است که با مشکلات و حواشی فراوانی همراه بود و دومین موضوع، نماز جمعه رهبر معظم انقلاب در سال ۱۳۶۶ و اتفاقات حول آن است.

خسوف

مستند «خسوف» ساخته محسن استادعلی که برای نخستین بار در سیزدهمین جشنواره بین‌المللی مستند، سینماحقیقت، به اکران درآمده، روایتی است از زندگی یک طلبه جوان

نکته گرام

عزت‌الله ضرغامی: سرود «ای ایران ای مرز پر گهر» از زیباترین و ماندگارترین هاست. خیلی دوست داشتم آن را همراه با تصاویر رزمندگان و مدافعان واقعی ایران پخش کنم. از رهبر انقلاب پرسیدم. فرمودند «خیلی هم خوب است». امروز ملی-مذهبی‌های واقعی، حاج‌قاسم سلیمانی‌ها هستند

عبدالله گنجی: اصلاح طلبان هم رأی دارند و هم لیست می‌دهند؛ اما بخشی از آنان تلاش می‌کنند ذهنیت اجتماع را طوری بسازند که در صورت شکست، چرایی آن به خودشان ارجاع نشود. فرار از شکست برای مدعیان دموکراسی زینده نیست؛ اما بخشی از آنان باورشان شده است که اگر غیر ما از صندوق بیرون بیاید حتماً آشکالی وجود دارد.

حجت‌الله عبدالملکی: انقلاب اسلامی همه معادلات سران جریان شیطان برای به بردگی بردن نوع انسان را به هم زد. این داغ بزرگ، قوه عاقله آنها را مختل کرده است. بی‌خود نیست که با هر حرکت، تیشه‌ای محکم‌تر به ریشه خودشان می‌زنند. آخرینش ترور حاج‌قاسم سلیمانی.

سعید جلیلی: اگر مردم احساس کنند نیروهای انقلابی نسبت به مشکلاتشان بی‌دغدغه هستند، به این نیروها اعتماد نمی‌کنند. اما اگر جوان انقلابی پیگیر مشکلات بحق مردم باشد، همان مردم او را به عنوان نماینده خود انتخاب خواهند کرد.

امین تسوکل زاده: اقدام جریان اصلاحات در عدم انتشار لیست، انتخاب بین بد و بدتر بود. اگر لیست منتشر می‌کردند، از یک سو گفته خودشان که احراز صلاحیت نشده‌اند، زیر سؤال می‌رفت و از سوی دیگر باید جور ناکارآمدی دولت را که زمانی حامی آن بودند، بیشتر می‌کشیدند. سبیلی می‌شدند برای جناح رقیب‌شان. لذا تصمیم گرفتند چراغ خاموش حرکت کنند تا از این طریق مظلوم‌نمایی کنند که چون نامزد آنها تأیید نشده‌اند، لیست نمی‌دهند.

نرم افزار

صندوق آنلاین!

«دکان» یک صندوق فروشگاهی کوچک و مقرون به صرفه است که در واحدهای صنفی گوناگون می‌توان از آن استفاده کرد. در جایگاه صاحب یک فروشگاه تصور کنید به جای خرید یک صندوق فروشگاهی گران‌قیمت و متعلق آن، از جمله بارکدخوان و نرم‌افزار گران‌قیمت، همه این امکانات را بر روی گوشی موبایل خود و با هزینه‌ای بسیار کمتر داشته باشید. از ویژگی‌های خوب نرم‌افزار «دکان» ذخیره نشدن اطلاعات در حافظه گوشی موبایل است. اطلاعات دکان در حساب شخصی و کاملاً محرمانه و امن فروشگاه، بر روی بستر اینترنتی Cloud و به صورت برخط ذخیره می‌شود.

بحران مرجعیت رسانه‌های رسمی!

ویروس کرونا و نگاهی به مدیریت افکار عمومی

به گونه‌ای که خواهی نخواهی امروز نبض رخدادهای در شبکه‌های اجتماعی، از جمله توئیتر و کانال‌های مجازی و به ویژه تلگرامی می‌تپد، چه ما بخواهیم و چه نخواهیم.

مرجعیت‌یابی رسانه‌های غیر رسمی پس از آن شروع شد که برخی جریان‌ها با بهره‌برداری سیاسی از تلگرام زمینه رشد توسعه و افزایش نفوذ تلگرام را در کشور ما مهیا کردند و حتی در دوران مسدودسازی آن با انواع سیاست‌ها، از جمله ارائه تلگرام‌های طلایی و پروکسی‌های فیلتر شکن مانع حذف این پیام‌رسان از رژیم مصرفی کاربران ایرانی شدند و به پیامدهای آتی این سیاست‌ها یکی از نتایج آن پیدایش رویه آم‌نویزی در فضای رسانه‌ای غیر رسمی بود، فکر نکردند.

از این رو اگر امروز خواهان احیای مرجعیت رسانه‌های رسمی کشور هستیم، در اولین گام باید در رویکردها و سیاست‌گذاری‌های کلان خود نسبت به حوزه مدیریت افکار عمومی تجدید نظر کرده و با پذیرش عبور از تربیون‌های یکسویه به سوی ارتباط با افکار عمومی از درون اتاق‌های شیشه‌ای و از طریق کانال‌های ارتباطی چندسویه حرکت کنیم.

در مدیریت بحران رسانه‌های موجب شد رسانه‌های غیر رسمی و تلگرامی شایعه‌ساز در منظر کاربران فضای مجازی کشور اعتبار گرفته و در حوادث آتی به مراجع رسانه‌ای آنها بدل شوند، دشمن نیز یاد رک این مهم امروز از بستر همین رسانه‌های شایعه‌ساز بیشترین تزریق شایعه را در زمینه ویروس کرونا به جامعه ایرانی انجام می‌دهد.

حال آنکه اگر در ماجرای سقوط هواپیمای اوکراینی نهادهای مسئول به اطلاع‌رسانی شفاف و اذعان عمومی دست می‌زدند یا حتی هرگونه گمانه‌زنی را تا تعیین تکلیف تحقیقات رسمی ممنوع اعلام می‌کردند و برای اطلاع‌رسانی اخبار حادثه یک سخنگوی رسمی اعلام می‌کردند، قطعاً امروز شاهد موج‌سواری رسانه‌های معاند نبودیم.

البته باید امیدوار بود که این تجربه تلخ موجب تصحیح رویکرد مسئولان کشورمان نسبت به حوزه مدیریت افکار عمومی در عصر جلیدید شود.

در واقع همه‌گیری فضای مجازی موجب تغییر در چرخه اطلاع‌رسانی و تحدید تأثیرگذاری رسانه‌های سنتی شده است؛

بیماری در شهر «ووهان» چین و پیش از فرآگیری آن در دیگر کشورهای جهان، رسانه‌های ضد انقلاب و معاند در بستر رسانه‌های اجتماعی و کانال‌های تلگرامی روند خبرسازی درباره شیوع این ویروس در ایران را با هدف تشویش آذهان عمومی آغاز کردند تا از این طریق زمینه ایجاد بی‌ثباتی روانی کشور در آستانه جشن انقلاب و همچنین برپایی مراسم ملی چهلمین روز شهادت سردار سلیمانی را مهیا کنند.

قطعاً با خواندن سطور فوق برای شما این سؤال ایجاد شده که چه عاملی سبب شده است امروز کانال‌ها و صفحات مجازی گروه‌های معاند احساس کنند توان همجه علیه امنیت روانی ملت ایران را دارند؟ پاسخ این پرسش را می‌توان به مثابه یکی از پیامدهای سبک و سیاق اطلاع‌رسانی‌های رسمی درباره ماجرای سقوط هواپیمای اوکراینی دانست؛ زیرا در این ماجرا آنچه بیش از همه ضربه خورد، اعتبار و اعتماد افکار عمومی به رسانه‌های رسمی کشور بود که زمینه‌تداوم همجه‌های روانی دشمن علیه نظام و امنیت ملی را بیش از پیش مهیا کرد. به عبارت بهتر، در ماجرای یاد شده ضعف

نوید کمالی

گارشناس رسانه

ماجرای ترور سردار رشید سپاه اسلام سپهبد شهید حاج‌قاسم سلیمانی، حمله موشکی به پایگاه نظامی عین‌الاسد، ماجرای سقوط هواپیمای اوکراینی و هدف قرار گرفتن هواپیمای نظامی آمریکا در افغانستان تنها بخشی از رخدادهای مهم و پر حاشیه‌ای بود که جهان در سال نو میلادی و در طول هفته‌های گذشته شاهد آنها بوده و این‌گونه که به نظر می‌رسد سال ۲۰۲۰ همچنان با حوادث تاریخ‌ساز و غافلگیرکننده‌ای همراه خواهد بود که جدیدترین آن هم شیوع ویروس کشنده «کرونا» در چین و بسیاری از کشورهاست؛ به گونه‌ای سازمان بهداشت جهانی رنگ خطر آماده‌باش جهانی را برای مقابله با این ویروس مگرگبار به صدا در آورده است.

اما آنچه در اینجا بررسی خواهیم کرد، بحران مرجعیت رسانه‌های رسمی است؛ زیرا در آغازین روزهای اعلام شیوع این

پژواک

ظفر در رسیدن به مدار بالاتر

محمد صالح نادری

کارشناس فناوری اطلاعات

ماهواره‌ها از سطح زمین بین ۱۶۰ تا ۲۰۰۰ کیلومتر است. زمان یک دور چرخش به دور زمین در این مدارها، حدود ۹۰ دقیقه است. از این ماهواره‌ها به دلیل نزدیکی به زمین در موارد هواشناسی و عکس‌برداری از زمین استفاده می‌شود.

ماهواره‌های مدار میانی (MEO): مدارهای بالای لئو تا ارتفاع ۳۶۰۰۰ کیلومتر را مدارهای میانی منسو می‌نامند. در این مدارها معمولاً ماهواره‌های مکان‌یاب، مانند سامانه جی‌پی‌اس آمریکا، گلوناس روسیه و گالیله اروپا قرار می‌گیرند. دوره چرخش در این مدارها از ۲ تا ۲۴ ساعت متغیر است.

ماهواره‌های مدار بیضوی بالا (HEO): مدارهای بی‌بیضویت بالا با نام اختصاری هئو با این مشخصه بارز شناخته می‌شوند که ارتفاع نقطه اوج‌شان بسیار زیاد است. این ویژگی سبب می‌شود ماهواره مدتی طولانی را در آسمان منطقه مورد نظر به سر برد. گفتمنی است، این مدارها برای برخی کاربردهای مخابراتی مناسب هستند.

ترفندستان

کم کردن حجم عکس‌ها

همه این عکس‌ها نه تنها زمان‌بر است؛ بلکه حجم بالایی از ترافیک مصرفی شما را به خود اختصاص می‌دهد که این مسئله برای کاربران اینترنت گران‌قیمت اپراتورهای سیار تلخ و هزینه‌ساز است.

برای رهایی از این مشکل باید حجم عکس‌های خود را کاهش دهید؛ اما اگر آشنایی مناسب با نرم‌افزارهای ویرایش عکس ندارید، نگران نباشید. کافی است به پایگاه اینترنتی به نشانی (com) riot-optimizer مراجعه کنید و این نرم‌افزار کم حجم را دانلود کرده و بر روی رایانه خود نصب کنید. این نرم‌افزار ویژه با بهره‌گیری از الگوریتم مخصوص خود، بدون کم کردن محسوس کیفیت عکس‌ها، حجم آنها را تا ۱۰ برابر کاهش می‌دهد که این مسئله افزون بر کاهش هزینه‌های نگهداری و ارسال عکس‌ها، موجب تسهیل فرایند ارسال آنها برای دیگران می‌شود.

RIOT

مهدی مهربان
کارشناس فناوری

در دسترس بودن تلفن‌های همراه هوشمند سبب شده است هر یک از ما در طول سفرهای خود ده‌ها و بلکه صدها عکس تهیه کنیم؛ اما به دلیل کیفیت بالای دوربین‌های عکاسی امروزی حجم تصاویر ثبت شده بیش از آن چیزی می‌شود که اغلب تصور می‌کنیم؛ به همین دلیل هم گاهی امکان ارسال همه تصاویر برای دوستان مان ممکن نیست و حتی اگر مجبور به ارسال آنها باشیم، خواه ناخواه حجم بالایی از ترافیک اینترنت خود را از دست خواهیم داد.

برای درک بهتر این مسئله بد نیست بدانید حجم تصاویری که تلفن‌های همراه امروزی ما ثبت می‌کنند، حداقل بین ۴ یا ۵ مگابایت است و اگر شما در یک سفر خود حداقل ۱۰۰ عکس گرفته باشید، حجم آنها حدود ۵۰۰ مگابایت خواهد بود؛ از این رو ارسال

مجازستان

فضای مجازی علیه کرونا

زینب حسینی

پژوهشگر

بهداشت جهانی در زمینه این ویروس و همچنین توصیه‌های بهداشتی و ایمنی رویه‌رو خواهید شد. بر اساس اعلام گوگل، همه کاربرانی که به دریافت جدیدترین و معتبرترین اخبار مربوط به شیوع این بیماری تمایل دارند، می‌توانند از این سرویس استفاده کنند؛ زیرا منابع منتشر شده در سرویس SOS از مراجع معتبر بین‌المللی و سازمان بهداشت جهانی دریافت و به سرعت به روزسانی می‌شود.

دلیل اهمیت این سرویس را می‌توان در مدیریت اخبار و نتایج اعلامی به کاربران دانست؛ زیرا در وضعیت بحران برخی سوچوینا یا انتشار اخبار جعلی موجب گمراهی و تشدید نگرانی افکار عمومی و در پی آن ایجاد هرج و مرج عمومی و ناتوانی نهادهای مسئول در مدیریت بحران می‌شوند که محتمل‌ترین پیامد آن افزایش و همه‌گیری بیش از پیش ویروس کرونا خواهد بود.

استارت‌آپ

پرداخت دُنگی!

شاید باورتان نشود؛ اما همین مسئله به ظاهر ساده به ایده ناب یک استارت‌آپ موفق ایرانی با نام «دنگی پال» بدل شده است و با استفاده از آن می‌توانید به راحتی پرداخت‌های گروهی خود را در سفرها و دورهمی‌ها مدیریت کنید. «دنگی پال» ایده‌ای خلاقانه است که برای آسان کردن روند پرداخت‌های گروهی و انتقال وجه از دینیبشت‌ماه سال ۱۳۹۶ آغاز به فعالیت کرده و شما می‌توانید در این نرم‌افزار گروهی تشکیل داده و مبلغی را در آن ذخیره کنید و پس از اتمام سفر یا قرار دوستانه این سرویس به کمک شما می‌آید و مبلغ دقیق سهم هر نفر را مشخص کرده و به راحتی به حساب پرداخت‌کننده مبلغ، واریز می‌کند. جالب است بدانید پرداخت‌های مبتنی بر دنگی پال بدون کارمزد هستند و در نقل و انتقالات مالی از شما کارمزدی کسر نمی‌شود و برای نقل پول هم به شماره کارت نیازی ندارید؛ بلکه صرفاً داشتن شماره تلفن طرف مقابل کافی است.

احمد محمدی
خبرنگار

بدون شک، برای شما هم پیش آمده که با دوستان و هم‌کلاسی‌های خود به رستوران یا کافه‌ای رفته باشید و به رسم رایج دانشجویان قرارتان این بوده که هزینه‌ها را به صورت گروهی یا دنگی پرداخت کنید؛ اما این شیوه پرداخت آتقدرها هم ساده نیست و مشکلات فراوانی دارد؛ زیرا همه پول نقد همراه خود ندارند که این مسئله موجب می‌شود یک نفر نقش «مادر خسر» را بر عهده گرفته و کل هزینه را پرداخت کند که با در نظر گرفتن وضعیت اقتصادی امروز معمولاً پول کمی هم نمی‌شود؛ اما ماجرا به همینجا ختم نمی‌شود و مادر خرج بی‌نوا پس از پرداخت هزینه گروه باید مدتی دنبال دریافت حق سهم دوستانش باشد تا آنها هم سهم خود را به وی پرداخت کنند و همه هزینه به پای او نیفتد. حال

پاسداران انقلاب فدائیان ملت

یادداشت

نظریه مکتب سلیمانی

علیرضا جلالیان

کارشناس دفاعی

رهبر معظم انقلاب اسلامی بعد از شهادت سپهبد شهید «حاج قاسم سلیمانی» این «سرباز» انقلاب را به عنوان یک مکتب به جهان‌نشان معرفی کردند. مکتبی بر پایه مکتب امام خمینی (ره) که همه ابعاد زندگی را شامل می‌شود و مبتنی بر روش و منش یک ابرقهرمان است و نه صرفاً یک مکتب دفاعی و نظامی و مبارزاتی. پیش از این ایشان از «نظریه مقاومت» و تبیین ابعاد نظری آن یاد کرده بودند و امروز به نظر می‌رسد مکتب سلیمانی می‌تواند بیان‌کننده همین نظریه باشد.

«آمریکای لاتین» محل برخاستن برخی قهرمانان مبارزه با استبداد است. «کاسترو»، «چه»، «بولیوار»، «چاوز» و... همه این مبارزان مکتب دارند. در تاریخ انقلاب اسلامی هم شهدا و بزرگان صاحب مکتب زیاد هستند. «شهید حسن باقری»، «شهید مصطفی چمران»، «شهید محمدناظری» و... هزاران انسان شهید و زنده متولد شده در بطن انقلاب توانسته‌اند خرده مکتبی از ابر مکتب امام خمینی (ره) ارائه دهند. اما در این میان مکتب شهید سلیمانی یک ویژگی منحصر به فرد دارد و آن، اینکه هم از نظر سابقه مبارزاتی و هم از نظر کارنامه موفقیت سرگذشت طولانی‌تری دارد.

بی‌گمان گذشت زمان سبب می‌شود تا ابعاد مهم‌تر و تازه‌تری از مسائل در یک موضوع اتفاق افتاده و مبتنی بر آن رفتارها و قواعد شکل بگیرد. مکتب سلیمانی بر این اساس ۴۰ سال سابقه مبارزه شهید سلیمانی را با خود هم‌راه دارد. دفاع مقدس، مبارزه با اشترار و مواد مخدر و در نهایت مبارزه در جبهه منطقه‌ای و جهانی در نیروی قدس سپاه و سال‌ها حضور در صحنه‌های مختلف جامعه هر لحظه‌اش می‌تواند دارای اهمیت نظریه‌پردازی باشد.

مکتب سلیمانی از این جهت از همه مکاتب سابق متفنن‌تر بوده و می‌تواند برای نظریه‌پردازی و تدوین ابعاد نظری این مکتب استنادات خوبی از زندگی شخصی، کاری و عمومی شهید سلیمانی دریافت کرد. شیوه مدیریت و فرماندهی، ارتباطات اجتماعی، اعتقادات و باورها، منش سیاسی و اجتماعی، رفتار و تربیت خانوادگی، معنویت و... همه در این ابرقهرمان مبارزه با تروریسم جهانی تبلور یافته و می‌تواند از او در قالب یک مکتب تقریباً جامع و کاملی یاد کرد. مکتبی مبتنی بر مکتب نظری اسلام و مکتب عملی پیامبر اسلام (ص)، انتمه اطهار (ع) و ولایت فقیه در طول تاریخ ۱۴۰۰ ساله و حتی فراتر از آن و از تاریخ انبیاء (ص). مدیریت جهادی و جهاد همیشگی در مدیریت و فرماندهی، اولویت قراردادن اوامر ولی فقیه، رعایت کامل مکارم اخلاقی، اشداء علی الکفار و رحماء بینهم بودن، توکل همیشگی به خدا و توسل دائم به انتمه اطهار به ویژه حضرت زهرا (س)، تمایل نداشتن به دنیا و مقام و پول و... همه از ابعاد عملی، نظریه مکتب سلیمانی را به عنوان یک الگوی جهانی به همه مشتاقان و دوستداران او در اقصی نقاط جهان ارائه داد.

پزشکی سپاه کنار سایر دانشمندان پزشکی کشور نقش اساسی در این حوزه داشته است.

◆ **نقش آفرینی در عرصه فرهنگ و هنر**
سپاه در عرصه‌های دیگر هم خوش درخشید. عرصه‌های مهم که شاید به سبب ماهیتش از آن غفلت شده است؛ عرصه فرهنگ و هنر. دفاع مقدس مهم‌ترین عرصه فرهنگی انقلاب اسلامی بود و فعالیت‌های فرهنگی سپاه برای ترویج فرهنگ دفاع مقدس شکل گرفت؛ اما ساحت فرهنگی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس به جنگ نظامی و هشت سال محدود نبود؛ از این رو سپاه در عرصه دفاع مقدس و انقلاب اسلامی آرام‌آرام میدان‌های جدید فرهنگی را برای بازیابی هویت ایرانی اسلامی مردم ایران و آزادگان جهان اسلام در دستور کار قرار داد. بازیابی این هویت مهم‌ترین عرصه‌ای بود که می‌توانست جامعه ایرانی را به شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی نزدیک کند. این امر خواسته یا ناخواسته سبب می‌شد علاوه بر مردم ایران، آزادگان جهان هم با الگوگیری از این موضوع در جبهه انقلاب اسلامی قرار گیرند. سپاه با ورود به عرصه تولید آثار فرهنگی و هنری و حمایت از هنرمندان در این حوزه قدم مهمی برداشت؛ اما همین امر مقدمه‌ای بسود برای امنیت ایران. پاسداران بدون مرز کشور در نیروی قدس با همین زمینه‌سازی فرهنگی به جبهه‌های جدید در منطقه پا گذاشتند. لبنان، فلسطین، سوریه، عراق، یمن و... در جغرافیای مقاومت رخ نمودند و راهبردهای جمهوری اسلامی به شدت گسترش یافت و عملاً امنیت راهبردی در کشور شکل گرفت.

◆ **جهاد برای تأمین امنیت**
اطلاعات سپاه نیز از سال ۱۳۶۳ تا امروز دست‌خوش تغییراتی به منظور خدمت بهتر و ایجاد امنیت برای مردم بود. از جدا شدن بخش‌هایی از این واحد سپاه و پیوستن آن به نیروی قدس که نیروی اقتدار آفرین انقلاب است تا قوام گرفتن واحد اطلاعات سپاه و تشکیل سازمان اطلاعات سپاه موازی با وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی، همه وقایعی بود که در ساختار اطلاعاتی سپاه رخ داد و محصول آن کشف بسیاری از مفاسد اقتصادی، شبکه‌های جاسوسی نابودگر و برانداز و بسیاری دیگر از مباحث ناامن‌ساز کشور بود.

سپاه به کشور عمق استراتژیک بخشید و مرزهای دفاعی کشور را به مرزهای فرماندهی برد. مبارزه با تروریسم بسیار خطرناک تکفیری و رسیدن عمق راهبردی کشور به سواحل مدیترانه در غرب و مرزهای چین در شرق از خدمات مهم سپاه در حوزه امنیت آفرینی فرامرزی است که گل سرسبد فرماندهان سپاه، یعنی شهید حاج‌قاسم سلیمانی در این زمینه شاخص بود. به طور کل باید گفت خدمت سپاه و جان‌نثاران مردم در طول حیات ۴۰ ساله سپاه تاکنون خدمتی فداکارانه و امنیت‌ساز در همه عرصه‌ها بود و سپاه که در دفاع مقدس یک بار به طور کامل شهید شد، در طول سال‌های بعد هم فداکارانه در عرصه‌های دیگر حضور یافت، شهید داد، آبروداد تا مردم ایران عزتمندانه زندگی کنند.

برگرداند و خادمان سبزه‌پوش سپاه در دل مردم محروم جا پیدا کردند و امنیت پایدار برقرار شد. هیچ دستگاه مهندسی و تجهیزاتی در سپاه معطل شرایط جنگی نماند و همه داشته‌های مهندسی نیروی زمینی سپاه و سپاه‌های استانی در این حوزه، در شرایط صلح به جنگ با محوریت اختصاص یافت؛ البته این امنیت همچون سایر ابعاد امنیت کم‌هزینه نبود و خون شهید آسمانی، سردار نورعلی شوشتری برای آن هزینه شد. اما ابعاد خدمتگزار و محرومیت‌زدایی سپاه به مناطق مرزی محدود نبود و همه مناطق محروم عرصه خدمت جان‌نثاران مردم شد.

◆ **مردم‌باری در حوادث غیرمترقبه**
بعد از دفاع مقدس صحنه‌های آزمایش مهمی هم در مقابل پاسداران و جان‌نثاران مردم و انقلاب به وجود آمد. صحنه‌هایی مثل زلزله‌های رودبار، بم، آذربایجان شرقی، کرمانشاه و حادثه سیل در سیستان و بلوچستان، لرستان، خوزستان و گلستان. سپاه که بنا بر مباحث امنیتی و حضور بسیج گستره حضورش در همه کشور است، در همه این حوادث داوطلبانه اولین گروه کمک رسان بوده، حتی پیش از اینکه گروه‌های تخصصی امدادی که فلسفه حضورشان امداد در این حوادث است، در صحنه حاضر شوند. گاهی این مأموریت جنبی سپاه به سبب اهمیت نجات مردم در بلاها جزء اصلی‌ترین مأموریت‌ها هم قرار گرفته است. از فرمانده کل سپاه تا فرماندهان نیروها، همه و همه در این سوانح پای کار نجات مردم بوده‌اند. حضور شهید احمد کامپی در امداد رسانی زلزله بم و شهید حاج‌قاسم سلیمانی در امداد به سیل‌زدگان خوزستان از به یاد ماندنی‌ترین صحنه‌های این امداد رسانی‌هاست.

◆ **سپاه میدان‌دار علم و دانش**
اما همه خدمت سپاه به مردم در موضوعات مزبور خلاصه نمی‌شود. سپاه اگر چه ذاتاً باید در دفاع نظامی خودکفایی را برای کشور رقم می‌زد، اما به همین مأموریت بسنده نکرد و خودکفایی علم و شکستن مرزهای دانش را هم در پیش گرفت و علوم و فناوری دفاعی اولین قدم در این مسیر بود. خودکفایی صددرصد دفاعی و کاهش هزینه بیت‌المال در این حوزه مهم‌ترین خدمت سپاه به حساب می‌آید. صنعت موشکی قدرتمند و مستقل، حوزه پهپاد، حوزه پدافند هوایی و نیز حوزه‌های فضایی و... میدان عمل دفاعی و علمی سپاه شد؛ اما صنعت دفاعی موتور حرکتی بود که فقط درون همین صنعت نمی‌چرخید و بسیاری از صنایع کشور با دانش همین حوزه چرخ‌شان به حرکت درآمد. دانشگاه‌های کشور تحقیقات و پروژه‌های دانش‌بنیان نظامی را اجرا و رویکرد اقتصاد دانش‌بنیان همین جا رقم خورد.

سپاه در حوزه دانش، فناوری و سازندگی در جنگ اقتصادی وارد شد. دانشگاه‌های سپاه به مرزهای بلند دانش فنی و مهندسی رسیدند؛ هم در راستای اجرای خودکفایی دفاعی و هم در مأموریت سازندگی. اما عرصه علمی برای سپاه فقط به دانش فنی و مهندسی معطوف نبود. سپاه در علوم پزشکی بسیار خوش درخشید؛ خودکفایی درمانی یکی از دستاوردهای انقلاب اسلامی است و دانشگاه علوم

البته این روند حتی بعد از تشکیل وزارت اطلاعات در سال ۱۳۶۳ ادامه یافت. سپاه که بعد از این زمان روی دفاع مقدس متمرکز بود، از امنیت داخلی غافل نشد و علاوه بر حفاظت از شخصیت‌ها، از سال ۱۳۶۳ با دستور شفاهی امام خمینی (ره) حفاظت از پروازها و فرودگاه‌ها را هم با مشکلات فراوان، آن هم در دورانی که تهدیدات تروریستی از جمله هواپیمارهایی جدی بود، برعهده گرفت و دی ماه سال ۱۳۶۷ با دستور کتبی امام، عملاً این امر ادامه یافت. امن‌ترین پروازها در آسمان ایران ما حاصل همین تدبیر امام‌راحل و رشادت‌های فدائیان ملت بوده است. سپاه تا قبول قطعنامه و عملیات مرصاد بر دفاع مقدس متمرکز بود.

◆ **پایان جنگ آغازی دیگر برای سپاه**
پایان جنگ اما، پایان مأموریت سپاه نبود. در حوزه نظامی، کشور هنوز در تهدید بود و باید دفاع همه‌جانبه پیگیری می‌شد؛ اما نیاز کشور مقدس توان مهندسی خوبی در سپاه کسب شده بود. تدبیر فرمانده کل قوا که همواره اصلی‌ترین یاری‌گر سپاه در تمام مأموریت‌ها بود، این بار هم میدان‌بازسازی را به میدان‌های عمل سپاه افزود. قرارگاه‌های «قرب» در سال ۱۳۶۸ تشکیل و بازسازی شروع شد. بازسازی بعد از چند سال جنبه سازندگی گرفت و در شرایطی که کشور در مقابله مستقیم با بر قدرت‌ها بود، تحریم‌های ظالمانه سبب می‌شد شرکت‌های بزرگ خارجی با اهداف سودجویانه در انجام پروژه‌های عمرانی کارشکنی کنند. لزوم ورود مهندسی سپاه به ایجاد زیرساخت‌ها در همین زمان موجب شد سدسازی و راه‌سازی، سپس عرصه‌های عمرانی دیگر، مثل تونل‌ها و پل‌ها، راه آهن، معادن، نیروگاه‌ها، خطوط لوله و در نهایت حوزه نفت، پالایش، پتروشیمی و پتروپالایش میدان خدمت جدید سپاه به مردم و میهن باشد و نه تنها کشور از تخصص خارجی‌ها بی‌نیاز شد، در اثر همین تأکید و جهاد در خودکفایی، قدرتمند شد و اثر بسیاری از تحریم‌های غیرانسانی اقتصادی از بین رفت. بسیاری از نیروهای داخلی صاحب شغل شدند و ارزش افزوده بسیاری برای کشور به وجود آمد. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که با لباس خاک از دفاع مقدس بیرون آمده بود، این بار لباس خدمت به تن کرد و زیرساخت‌های مهم کشور را در غیاب شرکت‌های بزرگ بین‌المللی به وجود آورد و کشور در عرصه‌های گوناگون از بیگانگان بی‌نیاز شد؛ اما در همین زمان‌ها رخت محرومیت بر تن تعداد بسیاری از مردم مناطق مرزی کشور بود و همین امر عاملی ناامن‌ساز به حساب می‌آمد. با واگذاری مأموریت ایجاد امنیت در این مناطق، پاسداران امنیت از تهدید اصلی غافل نشدند و در فعالیتی متفاوت از مأموریت قبلی در مناطق مرزی، به جای جنگ مستقیم با عوامل ناامن‌ساز روی صحنه، به جنگ مستقیم با محرومیت ناامن‌ساز رفتند و در کنار مردم مناطق محروم، آرام‌آرام رخت محرومیت را از تن مناطق درآوردند. اشتغال‌زایی، ساخت مسکن، حمایت غذایی و درمانی و واگذاری امنیت به نیروهای بومی به طور کل ورق را

حسن ابراهیمی خبرنگار

مأموریت صیانت از انقلاب اسلامی سبب شد سپاه در بیشتر عرصه‌های کشور ورود پیدا کند و برای رفع نیازهای اساسی کشور اقدام کند. اولین نیاز هر کشور انقلاب‌دیده، امنیت است. اولین مأموریت‌های سپاه هم به امر امنیت معطوف بود. در واقع، سپاه اولین دستگاه اطلاعاتی و امنیتی بعد از انقلاب بود که با هدف شناسایی و کشف توطئه‌ها و نیز مبارزه با ناامنی‌ها و جدایی‌طلبی‌ها تشکیل شد. کمیته‌های انقلاب هم که برای نظم‌بخشی و مباحث انتظامی انقلاب تشکیل شد، بعد از تشکیل سپاه، یک قالب انتظامی به خود گرفت و مأموریت‌های امنیتی اصلی به سپاه واگذار شد. این امر دو وجه داشت؛ اول فعالیت‌های اطلاعاتی-امنیتی و ضد جاسوسی؛ دوم، مقابله با جدایی‌طلبان که بیشتر جنبه نظامی داشت. ماجرای ترورهای سال ۱۳۵۸ و گروهک فرقان سبب شد سپاه در امر حفاظت از شخصیت‌ها نیز ورود پیدا کند.

◆ **اولین تجربه نظامی سپاه**
فعالیت‌های نظامی سپاه تا آن زمان به ایجاد امنیت عمومی محدود و نوع تجهیزات سپاه هم به همین حوزه محدود شده بود؛ درگیری‌های با صند انقلاب جدایی طلب اولین تجربه نظامی پاسداران بود، اما دفاع مقدس جبهه گسترده جدید برای سپاه در عرصه دفاع بود. نیروهای مردمی به جبهه سرازیر می‌شدند و سازمانی برای ساماندهی آنها وجود نداشت. سپاه و نیروهای مردمی در جنگ به سبب خیانت‌های بنی‌صدر محدود شده بودند. نیروهای مردمی به مدد برخی خواص انقلابی، در قالب‌های گوناگون برای عملیات‌های پارتیزانی ساماندهی شدند. ستاد جنگ‌های نامنظم با همت آیت‌الله خامنه‌ای و شهید چمران گروه فدائیان اسلام به فرماندهی شهید سیدمجتبی هاشمی از نمونه‌های اولیه گروه‌های مردمی در دفاع مقدس بودند.

اما هم‌زمان در فضای شهرها اتفاقات دیگری در حال وقوع بود. آرام‌آرام صف مبارزه انقلابی‌های وفادار به تفکر اسلام ناب از مبارزانی که شیوه مبارزه را از جای دیگر (مارکسیسم) عاریه گرفته بودند، جدا شد. بنی‌صدر ناکام در جنگ، حاشیه‌ها را وارد میدان کرد. سازمان موسوم به مجاهدین خلق عملاً وارد عملیات ترور شد. در آن زمان اصلی‌ترین سازمان مقابله با ترور، سازمان اطلاعات سپاه بود. سپاه هم در مرزها درگیر دفاع مقدس بود و هم در شهرها در کنار کمیته‌های انقلاب و شهربانی درگیر تیم‌های ترور کور منافقین. در کشاکش دفاع مقدس، مسئولان کشور ترور می‌شدند و لازم بود دستگاه اطلاعاتی سپاه وارد عمل شود. هم‌زمان که تیپ‌ها و لشکرهای سپاه در دفاع مقدس در اتاق‌های قرارگاه کربلا و یادگان گلف با سازماندهی نیروهای پاسدار و مردمی شکل می‌گرفت، اطلاعات سپاه هم در مفر خیابان شهید عراقی برای شناسایی و ضربه به تیم‌های ترور و خانه‌های تیمی منافقین فعالیت می‌کرد؛

من عاشق امروزم

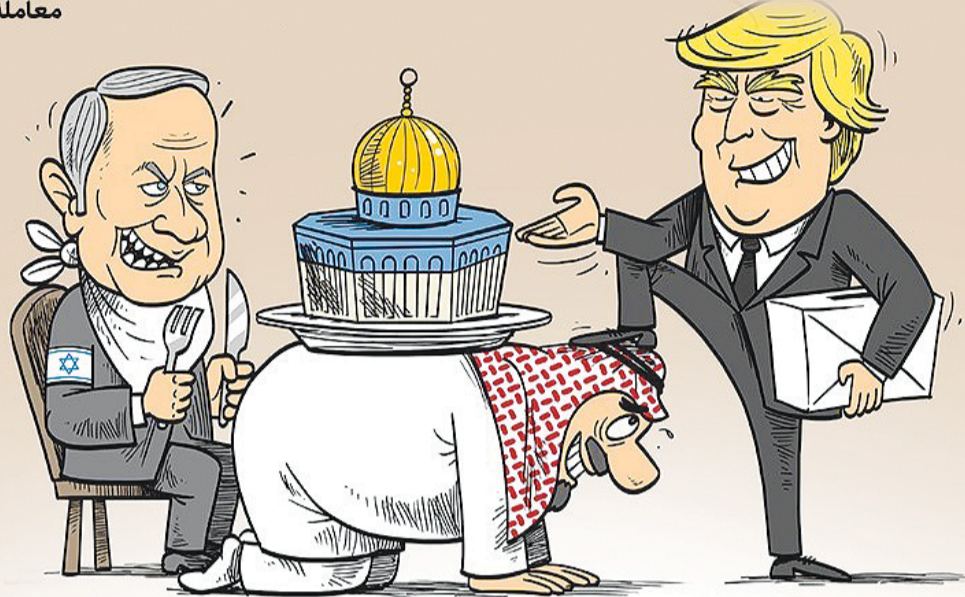
من عاشق امروزم، دیروز را که نمی توانم جان دوباره ببخشم، رفت و تمام شد؛ اما امید هست، از دیروزم درس می گیرم تا امروزم را بسازم. من عاشق امروزم، همین حالا، همین لحظه، نمی گذارم فردا نگرانم کند، شاید هیچ وقت فرادای نداشته باشم. من عاشق امروزم، بزرگترین هدیه خداوند، امروز بهترین لباسم را می پوشم، بهترین عطر را می زنم، عزیزانم را در آغوش می گیرم و دوست دارم هابیم را به آنها می گویم... امروز را دوست دارم، چون به لطف خداوند و تلاش خودم به فرادایم ایمان دارم...

حال اهل معرفت

حضرت فاطمه زهرا (س) می فرمایند: «خداوند سبحان شرک را (در امور مختلف) حرام گرداند تا آنکه همگان تن به ربوبیت او در دهند و به سعادت نائل آیند؛ پس آن طوری که شایسته است باید تقوای الهی داشته باشید و کاری کنید تا با اعتقاد به دین اسلام از دنیا بروید. بنابراین باید اطاعت و پیروی کنید از خداوند متعال در آنچه شمارا به آن دستور داده یا از آن نهی کرده است؛ زیرا که تنها علما و دانشمندان (اهل معرفت) از خدای سبحان خوف و وحشت خواهند داشت.»

DEAL OF THE CENTURY...

معامله قرن

از رویا پردازی های ترامپ و نتانیاهو تا خیانت برخی رژیمهای مرتجع

نفس صبح قیامت

وایسین موقف معراج حقیقت زهر است
سر توحید در آینه غیرت زهر است
روح آدم، شرف خاتم، دردانه غیب
ذات عصمت، نفس صبح قیامت زهر است
مصدر واجب و ممکن ز ازل تا به ابد
باده وحدت و خم خانه کثرت زهر است
خشم و خشودی حق، غایت پاداش و جزا
رایت رحمت و تمهید شفاعت زهر است
به عبادت نرسد عادت دینداری ما
گر ندانیم که معیار عبادت زهر است
منشأ بود و نبود، آینه پرداز وجود
وحدت غیب و شهود احدیت زهر است
در نمازی که وضویش بود از خون جگر
قبله باطن ارباب طریقت زهر است
نه همین ام ابیهاست به تقدیم وجود
شخص روح القدس و شأن ولایت زهر است
جنگ هفتاد و دو ملت همه را عذر بنه
سر سرمستی هفتاد و دو ملت زهر است
غایت سیر وجود است رسیدن به علی
غایت سیر علی هم چو پیدایت زهر است

یوسف علی میرشکاک

بهشت، فرش قدمهات

یکی از نعمت های بزرگ زندگی، وجود مادر است. روز میلاد بهترین مادر دنیا، یعنی حضرت زهرا (س) روز مادر نام گذاری شده است. این روز بهترین فرصت است تا به شکل خاص به مقام والای مادر ادا احترام کنیم و نشان دهیم قدردان زحماتشان هستیم. در این میان، مادرانی در خانه سالمندان چشم به راه فرزندان شان هستند؛ اما شاید در این روز کسی به دیدارشان نرود. در این هفته پیشنهاد می شود علاوه بر تبریک روز مادر به مادران، از مادران سالخورده در آسایشگاه های سالمندان دلجویی کنیم و این روز را به این عزیزان که بیشترشان در وضعیت عاطفی نامناسبی به سر می برند؛ تبریک بگوییم. بی شک این دیدار نگاه لطف خدا را برای مان به همراه دارد و دعای خیر این مادران رنج کشیده به زندگی ما برکت خواهد بخشید.

پای خطرات یک مبارز انقلابی

امام فرمود سنگرها را نگه دارید

بیاورند، اما باز هم نتوانستند مردم به خیابان آمده را سرکوب کنند.

در تهران هم فعالیت انقلابی داشتید؟

بله، علاوه بر قم در تهران هم در حد خودم فعالیت انقلابی می کردم. برای نمونه اعلامیه هایی را که از پسر عموهام به دستم می رسید، به بهشت زهرا، مخصوصاً قطعه ۳۹ که محل دفن شهدای انقلاب بود، می بردم و پخش می کردم یا پارچه نوشته ها را می بردم. پسر عموهام اعلامیه ها را به مغازه می آوردند و من زیر فرش ها پنهان و بعد پخش می کردم؛ البته کارهای من در مقابل انقلابیون هیچ بود و به نوعی در حاشیه بودم، اما تا جایی که می توانستم در جریان مبارزات انقلابی بودم. گاهی اعلامیه های امام (ره) را در جامه های مسجد بازار می گذاشتم تا مردم آنها را بردارند. یکی از عموهام از قم اعلامیه می آورد، آنها را در پلاستیک می گذاشت و ته پیت های پتیر جاسازی و به تهران منتقل می کرد.

از روزهایی برای مان تعریف کنید که به پیروزی انقلاب نزدیک می شدید.

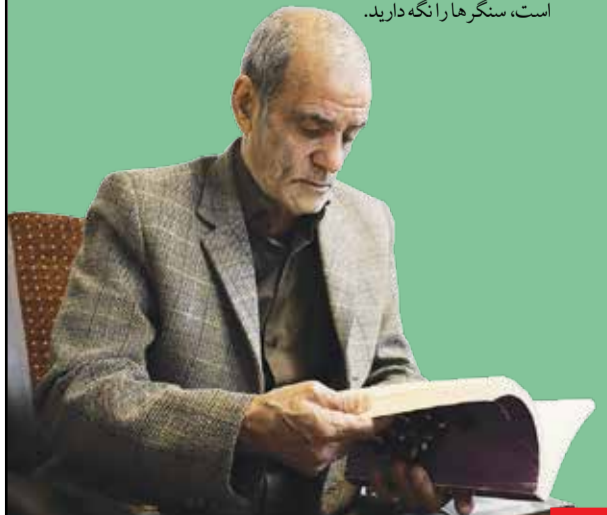
در تهران تظاهرات مردم، اکثر آجلوی دانشگاه و خیابان های اطراف بود. روزی که شهید نجات الهی به شهادت رسید، من همان جا بودم که ایشان تیر خورد. از فرار شاه هم به قم رفته بودم که متوجه شدم ارتش و شهرتانی عملاً دیگر نمی توانند در مقابل مردم کاری از پیش ببرند. هیتتی به اسم چهل دختران به خیابان آمده بودند و شعار می دادند: «خمینی آن والا مقام، رسانده بر ارتش سلام، پیروزی از ما است، نابودی از شاه است.»

از روز ورود امام خمینی (ره) خاطره ای دارید؟

ما آن روز به همراه دیگر بازاریان کارهای مراسم سخنرانی امام در بهشت زهرا (س) را بر عهده داشتیم و مراقب اوضاع بودیم.

پیروزی انقلاب را چطور به خاطر دارید؟

چند روز منتهی به پیروزی انقلاب به خیابان نیروی هوایی آمده؛ آنجا مبارزات شدت گرفته بود و اولین جایی هم که سقوط کرد کلاتری ۱۲۸ نیروی هوایی، در ساعت ۱۰ شب ۲۱ بهمن بود؛ همراه برادر با کامیون ارتشی ها که در خیابان رها شده بود، مبارزان انقلابی را به مناطق گوناگون شهر منتقل می کردیم. بعد از پیروزی هم امام فرموده بودند فکر نکنید انقلاب تمام شده است، سنگرها را نگه دارید.

همه چیز مان حضرت زهرا بی شد

ویژگی های انتخاب همسرش این بود که دختری از خانواده شهید باشد، مادرشان گفته بود، دختر خانواده شهید با سن مناسب شما وجود ندارد، گفته بود خوب پدرش پاسدار باشد و ۱۸ ساله و نامش هم زهرا باشد. یک روز به مراسم عقدمان مانده بود که زمین خوردم و دستم شکست، با همان دست شکسته و پای زخمی سر سفره عقد رفتم. قابی که «السلام علیک یا فاطمه الزهرا (س)» روی آن نوشته شده بود، تنها چیزی بود که سر سفره عقدمان گذاشتیم. یک شب کنار قبور شهدای گمنام بودیم که گفت: «خواست هست ۱۸ سالته، نامت زهراست و با دست شکسته نشستی سر سفره عقد؟» من یک آن جا خوردم. و وقتی هم خبر شهادتش را به من دادند، گفتند از ناحیه پهلو مورد اصابت تیر قرار گرفته است.

به نقل از خانم «زهرا انجین»، همسر شهید مدافع حرم «محمد مسرور» طلبه شهید مدافع حرم محمد مسرور سال ۱۳۶۶ در شهرستان کازرون متولد شد. از کودکی با مسجد انس داشت و در نوجوانی پای ثابت پایگاه بسیج و مراسم اهل بیت (ع) بود. سال ۱۳۸۸ وارد حوزه شد و در حوزه علمیه کازرون واحد شهدا را تأسیس کرد. ششم شهریور ۱۳۹۴ در کنار قبور مطهر شهدای گمنام کازرون، زندگی مشترک خود را آغاز کرد و چهار ماه از عقدش نگذشته بود که عازم میدان نبرد شام شد و بعد از ۵۰ روز مجاهدت جمعه ۱۶ بهمن ۱۳۹۴ در منطقه «رتیان سوریه» به فیض عظیم شهادت نایل آمد.

صبح صادق انقلاب

سلام خدا به آن شهیدان انقلابی که دل بیدار شده خود را به دریا زدند و پرده از همه ایسمها و ایست های عالم برداشتند تا ملکوت را از غربت در بیاورند و معنویت های جامانده در سجاده ها و محراب ها و مسجدها را به جان اجتماع تزریق کنند؛ چرا که می دانستند بهار انقلاب دل های زنگار گرفته و خاک خورده را گلستان و دست های زیبای آزادی را مشت می کند.

آقا جانم

در زمستان سرد حکومت ستم، شهیدان، آن حماسه سازان همیشه جاوید با دلی خونین به رنگ عاشورای سرخ حسین (ع) و با انتظاری پویا، خارهای پلیدی را از سرزمین آینه ها بر آوردند و نسیم آزادی و استقلال را ارزانی مان کردند.

مولای من

صبح صادق انقلاب طلوع کرد تا این روزها بوی خوش بهار آغشته به عطر معطر آزادی از راه برسد، نفعه عیسوی به عرش رفته دوباره بر خاک نشین دمیده شود و بت های سیاه جهالت با تیر مردی از تبار ابراهیم در هم کوبیده شود. آری، جهان معنای انتظار را با مردان وزنانی که در کربلای حسین (ع) ریشه دارند، تفسیر می کند.